

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Narva kolledž

Õppekava „Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas“

Janne Niitmäe

**ÕPETAJATE TEADLIKKUS JA VALMISOLEK
KASUTADA EESTI KEELE KUI TEISE KEELE
ÕPETAMISEL ÕUESÕPET**

Bakalaureusetöö

Juhendaja Lehte Tuuling

Narva 2023

KINNITUS

Käesoleva lõputöö on autor iseseisvalt koostanud. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud. Lõputöö on koostatud, lähtudes Tartu Ülikooli Narva kolledži sotsiaalteaduste valdkonna üliõpilaste lõputööde koostamise ja vormistamise juhendi nõuetest.

Allkirjastatud digitaalselt

14.05.2023

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Janne Niitmäe sünnikuupäev:

10.11.1970

annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet,

mille juhendaja on Lehte Tuuling

Reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni; üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace´i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

Olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

SUMMARY

The title of the bachelor's thesis is "Language immersion group teachers' awareness and willingness to use outdoor learning when teaching Estonian as a second language".

Approximately 1.3 million people live in Estonia, but not all of them speak Estonian at their homes on daily bases. In order to involve children in Estonian society and to support the learning of the Estonian language, language immersion groups have been created in kindergartens. The aim of these groups is to acquire Estonian as a second language in a favorable environment, where language learning takes place in a playful form and the principle is from simpler to more complex.

The teacher's main task is to create the best and educational growth environment. Immersion programs base their teaching on the whole and the content. When learning a second language outdoors, you can use conversation, research, observation, discovery learning, field trips, etc. and the child develops cognitive skills such as asking questions, solving problems, decisionmaking, creativity.

Being in the environment that children like the most, i.e. outdoors, they learn and acquire knowledge much faster and at a better level. The outdoor environment should definitely be made pleasant by changing the activities and location.

Based on previous studies, the problem was raised that although kindergarten teachers consider outdoor learning important, they use it little in their daily learning and educational activities. The aim of this research is to find out the knowledge of language immersion teachers and their willingness to use outdoor learning in teaching Estonian as a second language. Based on the obtained research results a methodological folder "Nature around us, natural phenomena" was prepared. It can be used by the teachers of the language immersion group in outdoor learning, also in planning and conducting the educational activities of Estonian as a second language. This bachelor thesis consists of three parts. The first part provides an overview of the methodology and principles of language immersion, the importance of the environment and the role of the teacher. The concept of outdoor learning and opportunities to support language learning through outdoor learning are also highlighted. The second part provides an overview of the research methodology, focuses on the research results, discussion and a summary is made. The third part is a methodological folder based on the research results. A quantitative research method was chosen for this research, and a questionnaire survey was used as a data collection method. The

MS Excel program was used to analyze the results. Charts were created as numerical analysis results.

The results of the study revealed that immersion teachers' knowledge of the possibilities of using outdoor learning in teaching Estonian as a second language is good, but it is mainly used once a week. During the research, it was also found out that teachers lack different methodological tools that would support teachers in planning and conducting activities as outdoor education.

SISUKORD

SUMMARY	4
SISSEJUHATUS	7
1. ÕUESÕPPE KASUTAMINE EESTI KEELE KUI TEISE KEELE ÕPETAMISEL KOOLIEELSES EAS.....	9
1.1. Keskkonna tähtsus keelekümbel- ja vene õppekeele rühmas	9
1.2. Õpetaja roll eesti keele kui teise keele õppimise toetamisel koolieelses eas	10
1.3. Õuesõppe mõiste ja olemus.....	12
1.3.1. Õuekeskkond õppimise toetajana.....	13
1.3.2. Aktiivse õppimise rakendamine õuesõppena keelekümbel- ja vene õppekeele rühmas	14
2.UURIMISTÖÖ METOODIKA	16
2.1. Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused	16
2.2. Metoodika valik ja kirjeldus.....	16
2.3. Valimi iseloomustus.....	17
2.4. Uuringu protseduuri kirjeldus	20
3. UURIMISTÖÖ TULEMUSTE KOKKUVÕTE.....	21
3.1. Õpetajate teadmised õuesõppe kasutamise võimalustest eesti keele kui teise keele õpetamisel...21	
3.2. Takistused õuesõppe kasutamisel keeleõppes.....	23
3.3. Õuesõppe planeerimine ja kasutamine keeleõppeks	24
3.4. Õuesõppes toimivas keeleõppes kasutatavad metoodilised vahendid.....	28
ARUTELU	31
KOKKUVÕTE	34
KASUTATUD KIRJANDUS	36
LISAD.....	40
Lisa 1. Küsimustik õpetajatele	40
Lisa 2. Metoodiline mapp „Loodus meie ümber, loodusnähtused“	44

SISSEJUHATUS

Eestis elab ligikaudu 1,3 miljonit inimest, kuid mitte kõigil ei ole kodune keel eesti keel. Eesti keel emakeeleks on 69.1% elanikest (Statistikaamet, 2022, veebileht). Emakeel omandatakse kodus kasvukeskkonnas. Võõrkeele õppimiseks peab aga olema loodud võimalused ja tingimused, mis toetaksid teise keele omandamist.

Õpetaja eesmärk on toetada lapse terviklikku, võimete- ja huvide kohast arengut; äratada õpihuvi, kujundada kujutlusmaailma ning koostööoskust, luua eeldused kõnelemis-, arvutamise- ja kirjutamisoskuste omandamiseks (Niiberg jt, 2007, lk 45). Laste kaasamiseks Eesti ühiskonda ja eesti keele õppe toetamiseks on lasteaedadesse loodud keelekümblusrühmad, mille eesmärgiks on eesti keele kui teise keele omandamine soodsas keskkonnas, kus keeleõpe toimub mängulises vormis ja põhimõttel lihtsalt keerulisemale. Rannut oma töös viidates mitmetele autoritele, leiab, et teise keele omandamine on edukas juhul, kui õpetamine toimub loomulikus keskkonnas ja tugineb emakeele õpetamise metoodikatele (Rannut, s.a, lk 2).

Lasteaia riiklikus õppekavas on välja toodud järgmine punkt Mina ja keskkond valdkonnas: last suunatakse ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid (RÕK, 2008, §17). Hea võimaluse selle rakendamiseks loob õuesõppe kasutamine. Õuesõpe aitab liita lapse reaalse elu ja juba omandatud teadmised ning tal on võimalus ise luua vastav keskkond, kus lapsel on hea leiutada, ise teha, avastada ja kogetut vahendada (Pilliroog, 2018, veebileht).

Sihtasutus Innove poolt 2018. aastal läbiviidud lasteaegade rahuloluküsitlustest selgus, et 48% anonüümselt vastanud õpetajatest olid nõus väitega „Lasteaias on olemas sobivad vahendid õppe- ja kasvatustegevusteks“ ja ainult 20% õpetajatest nõustusid, et lasteaia õueala on lastele turvaline (Innove. 2018). Tuuling jt (2019) uuringu tulemused näitavad, et kuigi lasteaiaõpetajad peavad õuesõpet oluliseks, kasutavad nad seda vähe igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses. Siit saab järeldada, et õpetajad kasutavad õuesõpet vähe ka laste keeleõppes. Saarik'i (2016)

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

bakalaureusetöö tulemusena selgus, et keelekümblsruühmade õpetajad toovad ühe puudusena oma töös välja õppematerjalide puuduse.

Eelnevale tuginedes on oluline uurida keelekümblsruühma ja eesti keele õpetajate teadmisi õuesõppe rakendamisel lapse teise keele omandamise toetamisel ja täiendada õppematerjale uue õuesõppes kasutatava materjali näol.

Käesoleva uurimistöo eesmärgiks on:

1. välja selgitada lasteaiaõpetajate teadmised ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet;
2. koostada metoodiline mapp „Loodus meie ümber, loodusnähtused“, mida saavad keelekümblsruühma ja eesti keele õpetajad kasutada õuesõppes, eesti keele kui teise keele õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel ning läbiviimisel.

Eesmärgi saavutamiseks on püstitatud järgnevad uurimisküsimused:

- Millised on õpetajate teadmised õuesõppe kasutamise võimalustest eesti keele kui teise keele õpetamisel?
- Milliseid tegevusi viivad keelekümblsruühma ja eesti keele õpetajad läbi õuesõppes keeleõppena?
- Milliseid metoodilisi vahendeid keelekümblsruühma ja eesti keele õpetajad õuesõppel kasutavad?
- Milliseid takistusi keeleõppele näevad keelekümblsruühmade ja eesti keele õpetajad õuesõppel?

Bakalaureusetöö koosneb kolmest osast. Esimeses osas antakse ülevaade keelekümblsruhe metoodikast ja põhimõtetest, keskkonna olulisusest ja õpetaja rollist. Samuti tuuakse välja õuesõppe mõiste ja võimalused keeleõppe toetamiseks läbi õuesõppe. Teises osas antakse ülevaade uurimistöo metoodikast, Kolmandas osas keskendutakse uurimistulemustele, arutelule ja tehakse kokkuvõtte. Lisana täiendab tööd uurimistulemuste põhjal koostatud metoodiline mapp.

1. ÕUESÕPPE KASUTAMINE EESTI KEELE KUI TEISE KEELE ÕPETAMISEL KOOLIEELSES EAS

1.1. Keskkonna tähtsus keelekümbelus- ja vene õppekeele rühmas

Keelekeskkond kujuneb lasteaias tavaliselt arengut soodustavas suunas, kuid millises tempos, see sõltub rühmaõpetaja entusiasmist ning tegutsemisvõimest. Õpetaja vajab tuge ka juhtkonnalt ning kogu kollektiivilt, et luua parim võimalik keskkond lastele. Teise keele omandamist toetab ka lapse kaasasündinud uudishimu paneb aluse laste õpimotivatsioonile ning tänu sellele on ka teise keele omandamine efektiivsem. Lapsed ei häbene teha vigu rääkimisel, kuna neil puuduvad varasemad negatiivsed kogemused. Keele oluliste osade, nagu kõnerütmi, intonatsiooni ja häälduse õppimine on kergem, mida varem alustada. Võõrkeeleõppele aitab kaasa lapse loomulik suhtlemissoov.

Keelekeskkond koosneb koduvälisest keskkonnast: linn, lasteaed, kool või klassiruum ja sotsiaalsest keskkonnast-emakeelekõnelejatest: perekond, sugulased, naabrid, inimesed tänaval, klassikaaslased, õpetajad (Rannut, 2005, lk 20, 21). USAs läbi viidud uuringus tuuakse välja, et peredes, kus räägitakse mitut keelt, on keele kuulmine mitmelt erinevalt kõnelejalt parema tulemusega õppijale, kui sama arv tunde keelega kokkupuudet vähemate kõnelejate poolt. (Core & Hoff, 2013) Uuringus klassiruumis toimuva kakskeelse kogemuse mõju laste kognitiivsetele oskustele selgus, et erinevad kognitiivsed funktsioonid võivad olla erinevalt vastuvõtlikud samale hulgal kakskeelsetele kogemustele (Buac jt, 2014). Samas autor ei sea kahtluse alla rääkivate seinte vajalikkust.

Üheks tähtsaks keelekeskkonna osaks keelekümbeluse rühmas on rääkivad seinad, need on pildid koos nimetustega, joonistused, skeemid. Lastel on silme ees teema, mida parajasti õpitakse. See, mis saab selgeks, nihutatakse ülespoole, aga jäetakse samuti lapsele nähtavaks. Õppeaasta jooksul koguneb palju materjali seintele ning seda hoitakse alles kevadeni. (Poldre, 2018)

Õpetamisel tuleb arvestada, et laste keskendumisvõime on väiksem kui täiskasvanutel. Lapsed vajavad rohkem õpetaja tähelepanu ja heakskiitu. Õppeprotsessis tuleb pöörata tähelepanu asjaolule, et lapsed vajavad vaheldust ja seetõttu peavad pakutud ülesanded rahuldama nende

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

uudishimu, olema põnevad, pakkuma väljakutseid. Edukas õpetaja peab kõike eelnevat oma töös arvestama.

1.2. Õpetaja roll eesti keele kui teise keele õppimise toetamisel koolieelses eas

Õpetajad, kes töötavad keelekümbelusrühmas on suurema vaimse pinge all. Lastele on vaja õpetada selgeks keel, mis pole nende emakeel, samuti on vaja õpetada uusi teadmisi, mis on kooskõlas koolieelse lasteasutuse seadusega. Samas tuleb olla inimene, kes neid kuulab, abistab ning pakub tuge, kui nad seda vajad. Kõike seda tehes, tuleb aga rääkida keeles, mida lapsed ei pruugi mõisteta üheselt või ei saa sellest üldse aru.

Keelekümbluse õpetajatele on kõige olulisem see, et nad suudaksid end lastele arusaadavaks teha. Eesmärgiks on laiendada lapse keele piire jälgides, et info oleks lapsele arusaadav, kuid tema keeleoskusest veidi eespool. Baker toob välja tehnika võtetest, kus kasutatakse kehakeelt, žeste ja näoilmeid. Oluline on teada anda rutiintegevuste algusest ja tegevuse lõpust. Õpetamise protsess on edukam kui kaasatakse kõik meeled, mis tähendab, et õppeprotsess peaks sisaldama kõiki meeli aktiveerivaid vahendeid, lisaks traditsioonilisele pildimaterjalile audiovisuaalseid vahendeid. Eriti oluliseks tuleb pidada koolieelses eas kõne sidumise käelise tegevusega. Enne õpetamise alustamist peab õpetaja teadma, kus laps oma arengus on, sest uue õpetamine peab toetuma eelnevatele kogemustele. Õpetamine on kahepoolne protsess, seetõttu peab õpetaja saama lapselt tagasisidet, kas ja kui palju on laps keeleliselt aru saanud, mida omandanud. Saadud tagasisidet arvestades saab õpetaja muuta õpetamise võtteid, kas suurendada kordamist või kasutada rohkem ümbersõnastamist. Õpetaja ise peab alati kasutama korrektset ja õiget keelt. (Baker, 2005, lk 242 – 245)

Samas on ka välja toodud, et lapse valet keele kasutamist ei parandata vaid õpetaja kordab õiget lausemalli. Rõhutatakse keelekümbelusrühma põhimõtet: üks inimene, üks keel. Oluline on tähele panna, et last ei sunnita vaid innustatakse rääkima. Selleks tuleb luua võimalikult loomulik keskkond, minna rühmaruumist välja loodusesse, kauplusesse jm, tuleb meeles pidada, et sisu on tähtsam kui vorm. Lapse eelduseks kooliminekul on õige keele ja kõneoskus, selleks on vaja õpetajal kujundada lapses kõnesoovi ja suhtlemisaktiivsust. Tegevuste käigus laiendab õpetaja lapse sõnavara ja grammatikat, ning arendab keeleteadlikust erinevates õppesituatsioonides ja mängudes, olles ise aktiivne osaleja, julgustaja, abistaja ja laste toetaja.

(Niiberg jt 2007, lk 82, 84)

Selleks, et õpetada lastele keelt korralikult, saavad õpetajad läbida mitmesuguseid koolitusi teise keele õpetamiseks (Genesee, 2005). Läbides koolitusi ning nendes osaledes, peaks õpetaja enda jaoks lahti mõtestama, miks ja mida ta soovib omandada koolitusest. Silvi Vare on öelnud, et keeleõppe tulemuslikkus sõltub õppematerjalide kvaliteedist ja õpetaja kvalifikatsioonist (Lauristin jt, 1998, lk 41).

Õppematerjalide kvaliteedi kujundamine on üks peamistest tegevõpetaja ülesannetest, kui pedagoog suudab luua/ leida põnevaid ning sisukaid tegevusi, ülesandeid, siis ka laps tunneb suuremat huvi ning omandab uusi teadmisi, enesele teadmata.

Keelekümblus on lõimitud aine- ja keeleõppe ehk LAK-õppe viis, mille puhul kasutatakse hariduse omandamisel kahte või enam keelt, toetades mitmekeelsuse kujunemist (HARNO, s.a, veebileht). Eestis on kujunenud selline olukord, kus paljude perede kodune suhtluskeel ei ole eesti keel.

Eesti koolide õpetajad ütlevad, et need muukeelsed lapsed, kes tulevad lasteaiast, ei saa piisavalt hästi eesti keelest aru, kuna lasteaedades tõlgitakse ning kasutatakse kindlaid lauseid, mida lastele õpetatakse pähe. Laste sõnavara on tänu sellele kesine, ning nad ei saa aru mis neile räägitakse ning ootavad tõlkimist. (Rannut, 2003) See on Eesti haridusmaastikul murettekitav olukord. Põhjuseid võib olla palju, kuid peamiseks põhjuseks võib olla suured rühmad. Kui seal on lapsi, kes suhtlevad oma emakeeles, milleks ei ole eesti keel, tunnevad nad end mugavamalt. Sellest tulenevalt jääb juba keeleõppe tahaplaanile ning toimub omandamine vaid õppetegevuse käigus, mis aga ei taga piisavat keele omandamist.

Keelekümblusprogrammidel on süsteem, kus kasutatakse kahte keelt. Üks keel on kodukeel ning teine on võõrkeel (Genesee, 2005, lk 5). Niiberg ütleb, et laps omandab keelekümbluse meetodil eesti keelt täpselt samal viisil nagu väikelaps omandab oma emakeelt (Niiberg, 2007, lk 46).

Eestis on loodud keelekümblusmudelid, kus igas mudelis määratletakse vajalik eesti keele osakaal, mis võimaldab saavutada eesmärgiks seatud tasemel keeleoskuse. Alushariduses rakendatavad mudelid on:

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

- Osaline mudel – vähemalt pool õppe- ja kasvatustegevusest rühmas on eesti keeles. Rühmas on üks õpetaja ühe keele kandja.
- Täielik mudel – õppe- ja kasvatustegevus rühmas on üksnes eesti keeles.
- Kahesuunaline mudel – õppe- ja kasvatustegevus rühmas on nii vene kui ka eesti keeles. Rühmas on üks õpetaja ühe keele kandja. (RT I, 2022)

Täielikus keelekümbeluses räägivad õpetajad lastega 100% eesti keelt ning osalises keelekümbeluses räägivad 50% eesti keelt. Keelekümbeluses keskendutakse keele sisule, mitte vormile. Lähtutakse põhimõttest, mida varem lapsele keelt õpetatakse, seda parem (Baker, 2005, lk 241). Uuringutest on selgunud, et kakskeelsus on kasulik lapse akadeemilistele saavutustele, kuid tuleb meeles pidada, et keel ja kirjaoskus ei ole ainsad tulemused, mida peab lastel hindama, nõrk või puudulik keel mõjutab õppeedukust (Bialystok, 2016).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et mõistes keelekümbeluse põhimõtteid ja selle vajalikkust ning õpetamisstiili, saab õpetada ja õppida selgeks vajaliku keelt. Kasutades õpetamisel erinevaid tehnikaid, saab koolieelses eas keele omandamise muuta lastele mängulisemaks ja atraktiivsemaks.

1.3. Õuesõppe mõiste ja olemus

Õuesõpe on üks kõige huvitavam õppimisviis, kuidas uudishimulik väikelaps, otsides vastuseid tekkivatele küsimustele, omandab uusi teadmisi. Selleks, et aru saada, mida see tähendab ja kuidas seda rakendada õppetegevuses, tuleb aru saada mõistest ja olemusest.

Lastele on õuekeskkond piiramatute võimalustega parim paik, mis toetab tema igakülgset arengut. Õuesõpe on loomulik, silmaringi avardav, uudishimu äratav ja toimekas õppimine väljaspool rühmaruumi mis annab õpetajale suurema vabaduse. (Tuuling, 2017, lk 102, 115) Õuesõpet saab läbi viia iga ilmaga, kui on olemas õige riietus. Oluline, et tegevusel on eesmärk, mida saab saavutada lõimides erinevaid valdkondi. (Brügge jt, 2007, lk 223) Õpetaja seab tegevustele eesmärgid, mida lapsed omandavad oma võimete kohaselt kiiremini või aeglasemalt. Selleks, et omandada teine keel lisaks oma emakeelele, on õppimine läbi mängu, uurimise, katsetamise, parim viis seda teha.

Õuesõppe pedagoogika loob eelduse tervikule suunatud õppimiseks ja pakub võimalusi ühendatud meelte elamusteks (Dahlgren jt, 2012, lk 59). Genees (2005) on seisukohal, et

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

õuesõpet täiendab traditsioonilist pedagoogikat, kus õppetöö toimub tavaliselt nelja seina vahel. Õuesõppe lähtealuseks on avastusõpe. Loodus on õpikeskkond, mis pakub võimalusi ja loob terviku. Õues õppimine tagab liikumist võimaldava õpikeskkonna, kus keha paneb tööle mõtte. Loodus pakub teadmisi, tundeid ning vaimustus. A. Szczepanski ja L. O. Dahlgreni uuringus selgus, et õpetajate jaoks on oluline, kui õuesõppes kasutatakse pead, käsi ja südant. Oluline on olla füüsiliselt aktiivne, sest sellega käsikäes käib ka õppimine. Selle kaudu tugevnevad õpetaja ja õpilase vahelised sotsiaalsed suhted. (Dahlgren jt, 2012)

Lapsed tegutsevad õppimise käigus aktiivselt, tehes seda aga õues, kasutades kõiki meeli, ei panda tähelegi, kui palju omandatakse uusi teadmisi viisil, kus räägitakse eesti keelt. Tekitades olukordi, kus avastamine on muutunud mänguks, tuleb ka kõnelemine kergemini omandamise valdkonda.

1.3.1. Õuekeskkond õppimise toetajana

Olles keskkonnas, mis lastele enim meeldib ehk siis õue tingimustes, õpitakse ja omandatakse teadmisi hoopiski kiiremini ja paremal tasemel. Kindlasti tuleks meeldivaks teha ka õuekeskkond, muutes tegevusi ja asukohta.

Õuekeskkonna toetavat mõju lapse arengule ja õppimisele on läbi aegade välja toonud mitmed tuntud pedagoogika teadlased. Komensky, Rousseau, Pestalozzi ja Fröbel on oma pedagoogilistes põhimõtetes rõhutanud eheda õpikeskkonna mõju arusaamade ja teadmiste kujunemisel. Montessori eelistas samuti kogu ümbruse kasutamist õppevahendina, kus keskkond tervenisti pakub võimalusi tegutsemiseks ning mõtlemiseks. Pierce ja James on pragmaatilise pedagoogika loomisel olnud kesksed tegijad – see koolkond on õuesõppe pedagoogika lähtekohaks. Konstateeritakse, et kogemus on muljete kombinatsioon, kus ümbrus ning meeleorganid vastastikku üksteist mõjutavad. J. Dewey on edumeelse pedagoogika keskne kuju – tema järgi on praktilised oskused sama olulised kui teoreetilised teadmised. Õuesõppe puhul lähtutakse sellest, et teadmised omandatakse õuekeskkonnas praktilise tegevusi tehes. (Brügge, 2008)

Raudsepp ja Tammemägi (2022) on välja toonud oma bakalaureusetöös, et loodus ja keskkond on need, mis ümbritsevad inimesi. Keskkonnaks saab nimetada meid ümbritsevat konditsiooni, millel on inimestele tähtsus ja tähendus. Looduses viibides on lastel lõputult objekte, mida

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

jälgida, kirjeldada, võrrelda, uurida, liigitada. Loodus on parim keskkond lapse igakülge arengu toetamiseks.

Tuuling jt (2019) uuringu tulemused näitavad, et vähem õpetajad näevad õuesõpet, kui laste sotsiaalse arengu toetajat. Takistusena on uuringus osalenud õpetajad ka välja toonud, sobiva keskkonna puudumise ja selle, et lasteaia õueala ei toeta õueõppe läbiviimist. Samuti tuuakse takistusena välja õppevahendite puudumise ning ruumipuuduse, et paigutada vajalikke õuesõppe vahendeid. Õpetajate arvamuse on, et õppekäikudel käimine võtab liiga palju aega, ning toovad miinusena veel välja, et lapsi on õues raskem kaasata ning nende tähelepanu tegevuse juures hoida. Samas olid mõned õpetajad arvamusel, et õuesõpe ei ole vajalik, kuna lapsed tegelevad õppetegevustega rühmaruumis. Kõige suuremaks takistuseks peeti uuringu tulemustel laste arvu rühmas.

Meie ühiskonnas on hakatud väärtustama õuetingimustes olemist, tehes sporti, nautides keskkonda või õppides. Omandada uusi teadmisi läbi selliste tegevuste on hoomamatult suur võimalus, mis arendab last igakülgselt ning andes ka eeliseid tervislikumale eluviisile.

1.3.2. Aktiivse õppimise rakendamine õuesõppena keelekümblus- ja vene õppekeelega rühmas

Selleks, et laps õpiks keelt kasutama on vaja luua huvitavaid tegevusi, olukordi ka väljaspool lasteaeda, nt sellised nagu õppekäik poodi, teatrisse, loodusesse, spordivõistlusele jm (Kulderknup, 2009, lk 53). Väljaspool rühmaruumi, nt õuealal on lapsel võimalus suhelda teiste tuttavate inimestega (lasteaiakaaslastega) või ka päris võõrastega. See arendab lapse keele kasutust, kuna laps suhtleb ja õpib teist keelt kasutama. Õues laps kasutab kõik meeli, sest on pidevas tegevuses. Laps vaatleb, uurib, katsetab, analüüsib ja teeb järeldusi. Õpetaja roll on luua selline keskkond, mis toetab lapse igakülgselt arengut. (Tuuling, 2017, lk 115, 116)

Õpetaja põhiliseks tööülesandeks on parima ning õpetliku kasvukeskkonna loomine. Iga rühm ning selle grupi lapsed on oma õpetaja moodi, seda lähtuvalt sellest, kui osavõtlik ning püüdlik õpetaja on. Lapsed tihti matkivad täiskasvanut, olles aktiivne õpetaja oma lastele, seda paremini ja kiiremini nad omandavad teadmisi. Aktiivõpe on tegevuste ja kogemuste kaudu õppimine. Seal saavad lapsed ise uurida, avastada, katsetada, ning tänu sellele oma teadmisi laiendada. Kui

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

laps osaleb aktiivselt tegevustes, aitab see tal õpitust aru saada. (Baum-Valgma ja Šmõreitšik, 2010, lk 6)

Keelekümbelusprogrammid lähtuvad õpetamisel tervikust ja sisust. Teise keele õpetamisel peetakse kõigepealt silmas, et keel on vahend, mitte eesmärk. Keelekümbelusprogrammid kasutavad õpetamisel põhimõtet, kus teatud õppeaineid õpetatakse sihtkeeles. Sisust lähtuvates rikastavates programmides on erinevate ainete teemad integreeritud keeleõppesse ning tunnis õpitakse lõimitult nii sisu kui keelt. Õpetamisel lähtutakse mõlemal juhul keelest kui tervikust. (Rannut, s.a, lk 49, 50)

Teise keele omandamisel õuesõppes saab aktiivsete tegevustena kasutada vestlust, uurimist, vaatlust, avastusõpet, õppekäike jm, ning lapsel arenevad tunnetuslikud oskused nagu näiteks küsimuste esitamine, probleemide lahendamine, otsustusvõime, loovus. Aktiivsetest keeleõppemeetoditest saab mitmeid kasutada õuesõpet läbi viies. Audiolingvaalne meetod – õpetaja peab ennast väljendama võimalikult lihtsalt, et lapsel oleks kerge sõnu, lauseid meelde jätta. See on sobilik lasteaialastele, kui tal on vaja õpetajast aru saad, mis talle eesti keeles öeldi. (Kärtner jt, 2005, lk 9, 10, 15) Kommunikatiivne keeleõppe meetod – Ka siin tuleb tegevus lastele huvitavaks teha. Tähtis ei ole lause ehitus vaid pearõhk on keele kasutamisel ja info edastamisel. (Kärtner jt, 2005, lk 9, 10, 15) Loomulik meetod – lastele tuleb luua loomulik ja pingevaba keskkond, kus laps tunneb ennast hästi. Kasutada võib pildimaterjali, kehakeelt, erinevaid esemeid. Tegevused tuleb teha huvitavaks, et äratada lastes huvi õpitava vastu. (Kärtner jt, 2005, lk 9, 10, 15)

2.UURIMISTÖÖ METOODIKA

2.1. Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused

Keelekümblus- ja vene õppekeelega rühmas on üks tähtsamaid õpetaja ülesandeid eesti keele õpetamine. Otsides erinevaid lähenemisviise õpetamisel, on õuesõppemeetod loomulik ja efektiivne. Õpetamine õues on viibimine loomulikus keskkonnas. Keeleõpe on praktilise väljundiga ja sobib nii lapsele kui õpetajale.

Käesoleva uurimistöö eesmärgiks on:

1. välja selgitada lasteaiaõpetajate teadmised ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet;
2. koostada metoodiline mapp „Loodus meie ümber, loodusnähtused“, mida saavad keelekümblusrühma ja eesti keele õpetajad kasutada õuesõppes, eesti keele kui teise keele õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel ning läbiviimisel.

Eesmärgi saavutamiseks on püstitatud järgnevad uurimisküsimused:

- Millised on õpetajate teadmised õuesõppe kasutamise võimalustest eesti keele kui teise keele õpetamisel?
- Milliseid tegevusi viivad keelekümblusrühma ja eesti keele õpetajad läbi õuesõppes keeleõppena?
- Milliseid metoodilisi vahendeid keelekümblusrühma ja eesti keele õpetajad õuesõppel kasutavad?
- Milliseid takistusi keeleõppele näevad keelekümblusrühmade ja eesti keele õpetajad õuesõppel?

2.2. Metoodika valik ja kirjeldus

Antud uurimistöös kasutati kvantitatiivset uurimisstrateegiat ning andmekogumismeetodina ankeetküsitlust. Kvantitatiivset uurimisstrateegiat iseloomustab see, et andmeid kogutakse küsimustikega, milles kasutatakse suletud-, valikvastustega ja avatud vastustega küsimusi. Vastused teisendatakse arvudeks, mida analüüsitakse statistiliselt (Õunapuu, 2014, lk 159). Käesolevas uurimistöös kasutatud ankeet koosnes avatud- ja valikvastustega küsimustest.

Uurimistöö ankeedi küsimused on koostatud lähtuvalt töö eesmärgist ja teooria osast saadud teadmistest.

Kvantitatiivset andmeanalüüsi seostatakse tihti suuremahulise teadusuuringuga, kuid samas võib see olla väikesemahuline uurimus, mis suudab kasutada analüütilist ja järeltavat statistikat. Uuringu tulemuste numbrilist analüüsi saab teha erineva tarkvara abil, nagu näiteks *MS Exceli* programm (Cohen jt, 2007, lk 112, 501). Selles uurimistöös kasutati andmeanalüüsiks just viimast.

Ankeetküsitluse eeliseks on, et küsimustele vastamisel tagatakse anonüümsus. Valikvastused aitavad vastajal asju meenutada, mis muudab vastamise kergemaks. Avatud küsimused aga annavad võimaluse vastajale ilmutada oma teadmisi antud teemal ning selgitavad välja vastaja tähtsamad mõtted (Hirsjärvi jt, 2005, lk 188). Ankeet koostati vastamiseks keelekümbelrühmas ja pilootprojekti töötavatele õpetajatele „Õpetajate teadmised ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet“, mis koosnes 25 küsimusest, millest seitse oli avatud vastustega ja 18 oli valikvastustega. Küsimustikus oli ka neli poolavatud küsimust, kust sai valida vastusevariandi „muu/17õtte“ ja lisada oma vastusevariant. Neli esimest küsimust oli koostatud üldandmete teadasaamiseks: millises rühmas töötate, vanus, tööstaaž, haridustase. Järgnevad küsimused puudutasid õuesõpet ja eesti keele kui teise keele õpetegevuste läbiviimist õuesõppena. Küsimuste koostamisel püüdis töö autor jõuda selleni, et teada saada, millisest meetodilisest õppematerjalist õpetajad puudust tunnevad, ning kas uue õppematerjali valmimisel on nad nõus oma keeleõpetegevusi õuekeskkonda viima. Küsimusele vastamine oli anonüümne.

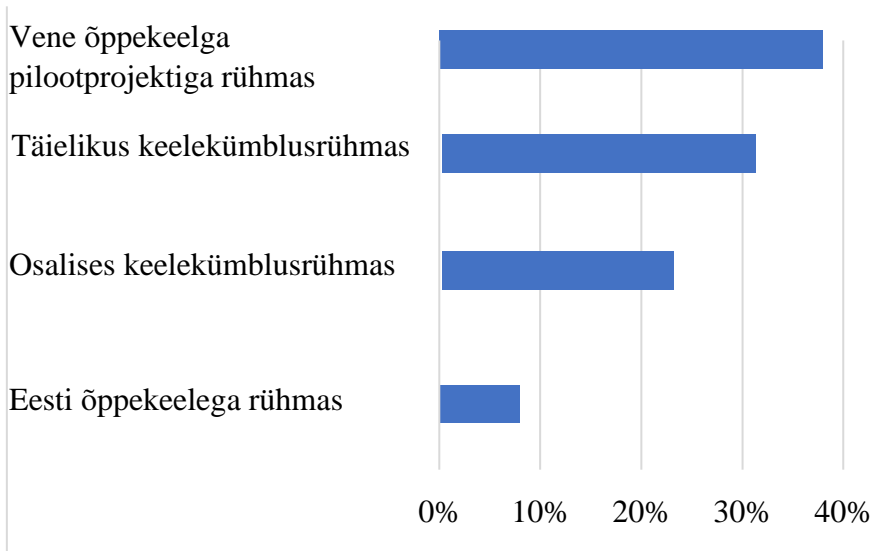
Õpimapi koostamisel toetus töö autor uuringu tulemustele, teoreetilistele allikatele ja Koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale.

2.3. Valimi iseloomustus

Valimi moodustasid Maardu ja Tallinna koolieelsete lasteasutuste keelekümbelrühmade ja pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas“ rühmade õpetajad. Kiri koos küsimustikuga saadeti kokku 36 lasteaija direktorile palvega, edastada see rühmaõpetajatele. Küsimustikule vastas 50 õpetajat, kellest 38% töötab pilootprojekti rühmas,

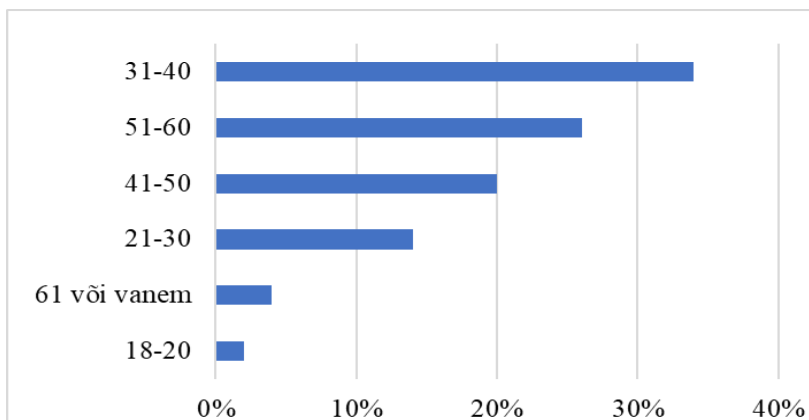
Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

31% täielikus keelekümbluse rühmas, 23% osalises keelekümblusrühmas ja 8% eestikeelses rühmas. (Joonis 1)

Joonis 1. Õpetajate jaotus rühmade järgi

Vastanud 50 õpetajast 34% olid vanuses 31 – 40, 26% olid vanuses 51 – 60, 20% vastanutest olid vanuses 41 – 50, vanuses 61 või vanem oli 4% ja 2% vastanutest olid vanuses 18 – 20. (Joonis 2)

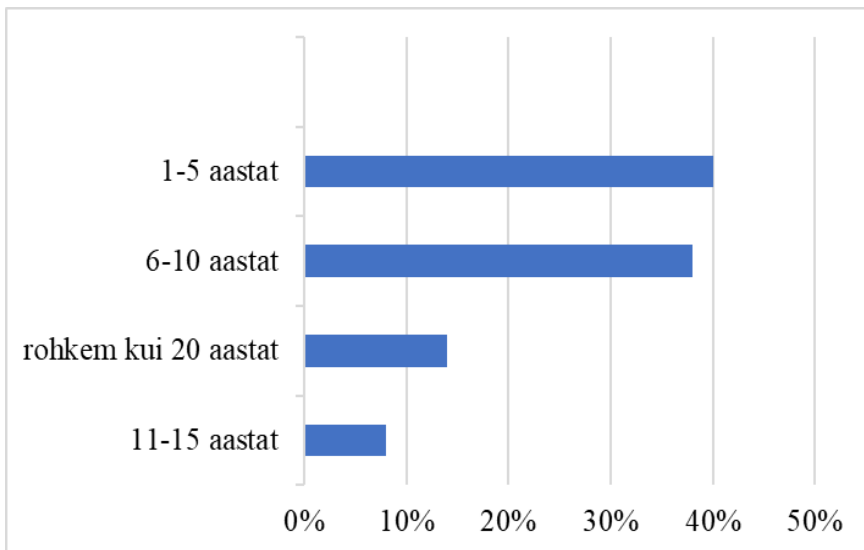

Joonis 2. Õpetajate vanus

Tööstaaži järgi jaotusid uuringus osalenud õpetajad järgmiselt. 1 – 5 aastat tööstaaži oli 40% vastanud õpetajal, 38% vastanud õpetajatest oli tööstaaži 6 – 10 aastat. 8% õpetajatest oli

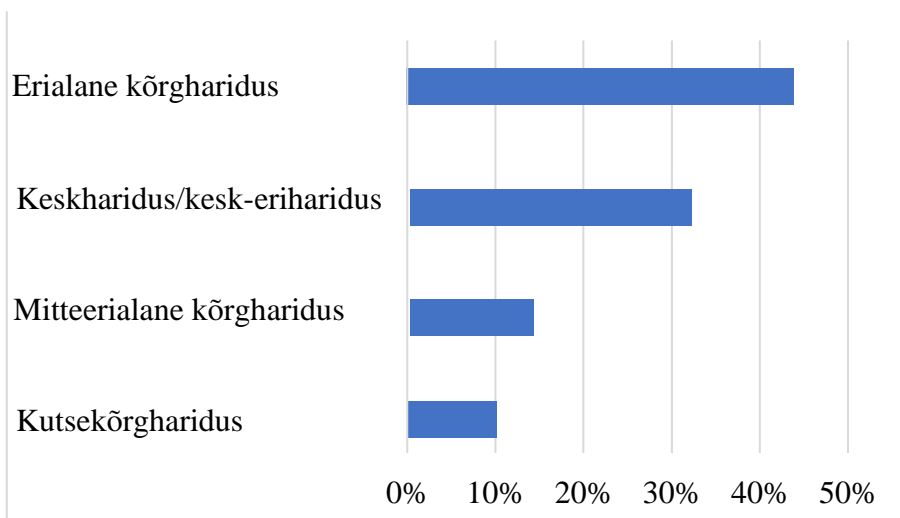
Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

tööstaaži 11 – 15 aastat. 16 – 20 aastat tööstaaži ei märkinud ükski õpetaja, kuid rohkem kui 20 aastat oli 14% vastanud õpetajatest tööstaaži. (Joonis 3)

Joonis 3. Õpetajate tööstaaž

Erialane kõrgharidus oli 44% vastanutest, 32% vastanutest oli keskharidus/ keskeriharidus, 14% vastanutest oli mitteerialane kõrgharidus. (Joonis 4)

Joonis 4. Õpetajate haridustase

2.4. Uuringu protseduuri kirjeldus

Ankeedis esitatud küsimuste arusaadavuse ja asjakohasuse testimiseks viis autor läbi kolleegide seas pilootküsitluse. Pärast pilootküsitlust küsimustikku muuta ei olnud vaja ja kogutud andmeid kasutati põhiuurimuses.

Vastuste kogumine toimus anonüümselt Google forms keskkonnas. Ühest lasteaiast võeti töö autoriga meili teel ühendust ja paluti töö valmimisel seda antud lasteaiaga jagada, et õpetajad saaks aktiivsemalt viia tegevusi välja ning kasutada õuesõpet.

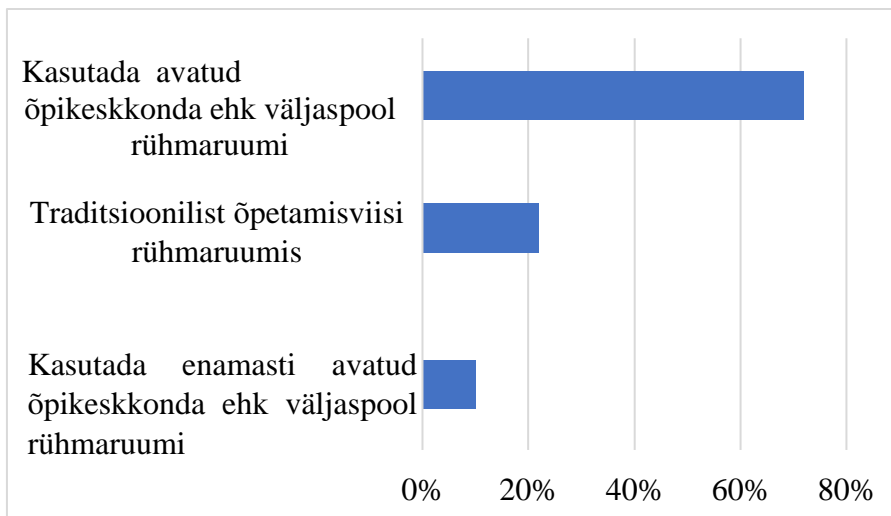
Uuring algas 20. jaanuaril ja kestis kaks nädalat. 10. veebruaril, paar päeva enne küsitluse lõppu selgus, et vajalik vastuste arv ei ole koos. Täiendasin valimit ja saatsin küsimustiku veelkord laiali. 24. veebruari õhtuks oli töö autoril vajalik vastajate arv koos. Kokku vastas 50 õpetajat, kes töötavad kas keelekümblus- või pilootprojekti “Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas” rühmas.

Saadud vastuste analüüsile toetudes valmis meetodiline mapp “Loodus meie ümber, loodusnähtused“, mida õpetajad saavad kasutada eesti keele kui teise keele omandamise toetamiseks õuesõpet rakendades. Mapp on koostatud õpetajatele eesti keele kui teise keele tegevuste läbiviimiseks õuesõppena. See sisaldab kümmet erinevat mängu, mida saab kasutada tegevuste planeerimisel ja läbiviimisel õuesõppes. Lisaks sisaldab mapp pildimaterjali, mida saab kasutada lapse sõnavara laiendamiseks/ kinnistamiseks. Tabelid on eraldi lisana välja toodud. Peamiselt käsitletakse sõnavara arendamist läbi ilmastikuolude kogemise, tundmise ja nägemise. Mapis on meetodilised töölehed, mis on abistavaks lahenduseks ning lastele tegevuste põnevaks muutmise võimaluseks. Mapi sisu on loodud õuekeskkonnas kasutamiseks ning kohandatud tegevuste läbiviimiseks iga ilmaga. Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel arvestati ja lõimiti järgmised valdkonnad: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst.

3. UURIMISTÖÖ TULEMUSTE KOKKUVÕTE

3.1. Õpetajate teadmised õuesõppe kasutamise võimalustest eesti keele kui teise keele õpetamisel

Uurimistulemustest selgus, et 22% õpetajatest eelistab traditsioonilist õpetamisviisi rühmaruumis, 72% õpetajatest eelistab kasutada aegajalt avatud õpikeskkonda ehk viia läbi õppe- ja kasvatustegevusi väljaspool rühmaruumi. Küsimusele kas eelistate kasutada enamasti avatud õpikeskkonda ehk väljaspool rühmaruumi vastas 10% õpetajatest. (Joonis 5)

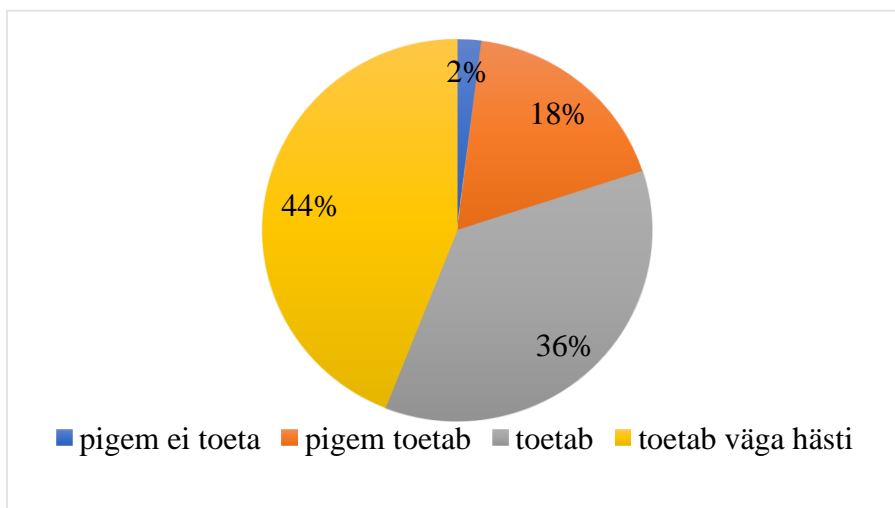
Joonis 5. Keskkonna valikute eelised läbiviidavatele õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel

Õuekeskkonna eelistest keeleõppe läbiviimisel, tõid õpetajad välja, et õuekeskkond pakub vaheldust rühmaruumis õppimisele, lapsed õpivad ja omandavad keelt kiiremini läbi vahetu kogemise, avastamise ja katsetamise. Värske õhk ja teine keskkond mõjub lastele positiivselt. Isetegemine, käega katsumine, loomingulisus tagavad nii keelelise arengu kui akadeemiliste teadmiste parema taseme. Lapse sõnavara laieneb läbi õpitu. Praktikas nähtu/ kogetu jääb paremini meelde, kui lihtsalt rühmaruumis piltide vaatlus.

Veel toodi välja, et õuekeskkonnas on rohkem loomulikku ruumi, kus saab kogu rühmaga koos teha erinevaid katseid, uurida, meisterdada ja ka lavastusmänge mängida. Lapsi ei pea ruumipuuduse tõttu väiksetesse gruppidesse jagama, vaid kõik saavad koos tegutseda.

Vastusena toodi ka välja, et lapsed saavad õpitavat meeleliselt rohkem kogeda ja õuekeskkond pakub neile vaheldust kasutada saab kõiki meeli. Õpetajate vastustest selgub, et õpetada saab kõiki teemasid väiksema pingutuse ja vähema ettevalmistusajaga. Looduskeskkonnas leiduvaid materjale ei pea lõikama, kleepima ega printima, vaid need on kohe olemas ja kasutusvalmis.

Küsimustikule vastanud õpetajatest 44% olid seisukohal, et õuesõpe toetab väga hästi laste keelelist arengut. 38% vastas, et õuekeskkond toetab laste keelelist arengut, 18% vastanutest arvas, et pigem toetab ning 2% vastanutest oli arvamusel, et õuekeskkond ei toeta laste keelelist arengut. (Joonis6)

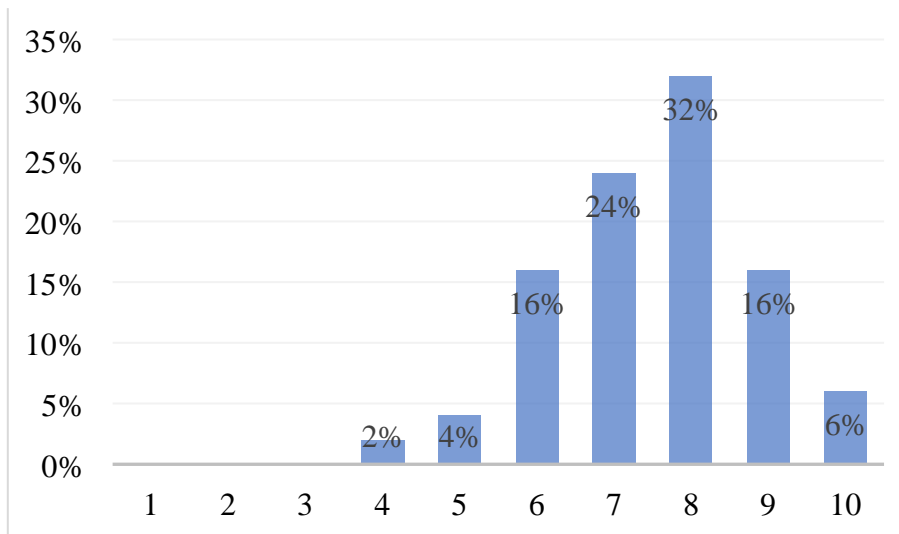
Joonis 6. Õpetajate arvamus laste keelelise arengu toetamise kohta läbi õuesõppe

Selleks, et teada saada õpetajate võimekusest viia keeleõppe tegevusi läbi õuesõppe, paluti neil hinnata oma teadmisi skaalal 1 – 10.

Vastanutest 32% hindas oma võimekust keeleõppe tegevuste läbiviimisel õuesõppes skaalal kaheksa punktiga, 24% vastanutes aga hindas enda võimekust skaalal seitsme punktiga. Skaalal kuue ja üheksa punktiga hindas enda võimekust võrdselt 16% vastanutest. Kümne punktiga hindas oma teadmisi 6% õpetajatest, viie punktiga 4% õpetajatest ja nelja punktiga 2% õpetajatest.

Enda teadmisi kõrgema punktiga hinnanud õpetajad tõid põhjendusena välja, et nad kasutavad õueõppes erinevaid vahendeid ja prinditud/lamineeritud materjale. Lisaks toodi välja, et käiakse õppekäikudel väljaspool lasteaia territooriumi, tegemas loodusvaatlusi, ning liikluskasvatusega

seotud tegevusi tegemas. End madalama skooriga hinnanud õpetajad nimetasid, et neil puudub õues õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimiseks vajalik materjal ning teadmised ja motivatsioon. Pigem toodi välja, et rühmaruumis on mugavam tegevusi läbi viia ja laste tähelepanu ei haju. (Joonis7)

Joonis 7. Õpetajate hinnang oma teadmistele keeleõppe tegevuste läbiviimisel õuesõppena

3.2. Takistused õuesõppe kasutamisel keeleõppes

Tulemustest selgus, et õpetajad näevad nii emotsionaalseid, materiaalseid kui ka keskkonnast tulenevaid takistusi keeleõppe tegevuste läbiviimisel õuesõppes.

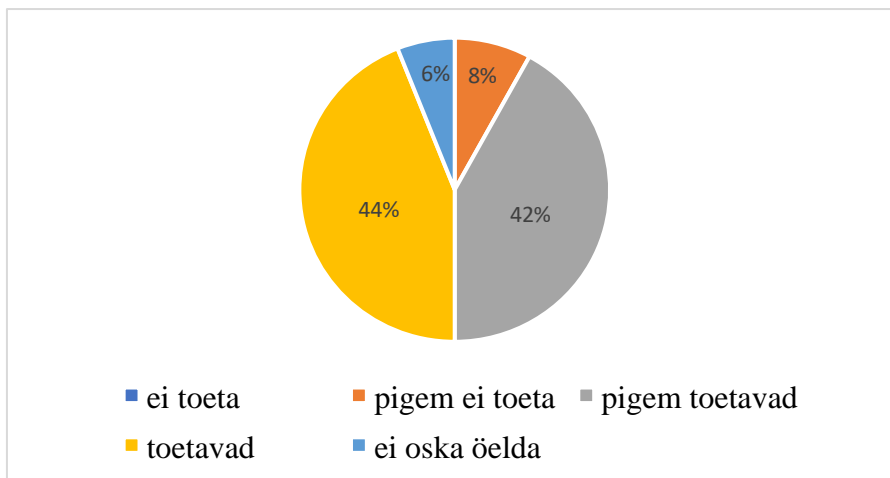
Emotsionaalsete takistustena toodi välja, et laste soov on õues olles omapäi sõpradega ning loovalt mängida. Õpetajate arvates ei soovi lapsed õues olles mitte õppida vaid soovivad vabalt joosta ja mängida. Laste tähelepanu on õues olles pigem hajunud õuemängudele ja sõpradele teistest rühmadest, neil on õuekeskkonnas raskem keskenduda, kuna tähelepanu eemale viivaid aspekte on rohkem. Vastustes tuuakse välja ka õpetaja soovi ja entusiasmi olemasolu või puudumist. Kõik oleneb õpetajast. Kui õpetajal on soov, siis saab kõik tehtud ka olenemata ilmast. Üheks takistavaks põhjuseks toodi ka välja laste koormatus. Lastel kulub enamasti kogu hommikupoolik erinevatele õppetegevustele (eraldi eesti ja vene keeles), ning leitakse, et õues võiksid nad enamasti vabalt mängida.

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

Keskkonnast tulenevate põhjustena toodi välja linnamüra ja teiste laste mängimine samal ajal. Enamik vastanud õpetajatest tõid ka takistusena välja erinevad ilmastikuolud, kord sajab lund ja siis jälle vihma. Lapsed saavad märjaks ja siis hakkab külm, ning õppevahendid ei ole ka ilmastikukindlad.

Materiaalsetest takistustest toodi aga välja õppevahendite puudumine ja finantsiliste võimaluste puudumine uute õuesõppe vahendite soetamiseks.

Teiste lasteaia töötajate toetust õuesõppe rakendamisele pigem tunneb 42% õpetajatest vastas, pigem ei toeta vastas 8% õpetajatest ja ei oska öelda vastas 6% õpetajatest. Vastusele ei toeta ei vastanud ükski õpetaja. (Joonis8)

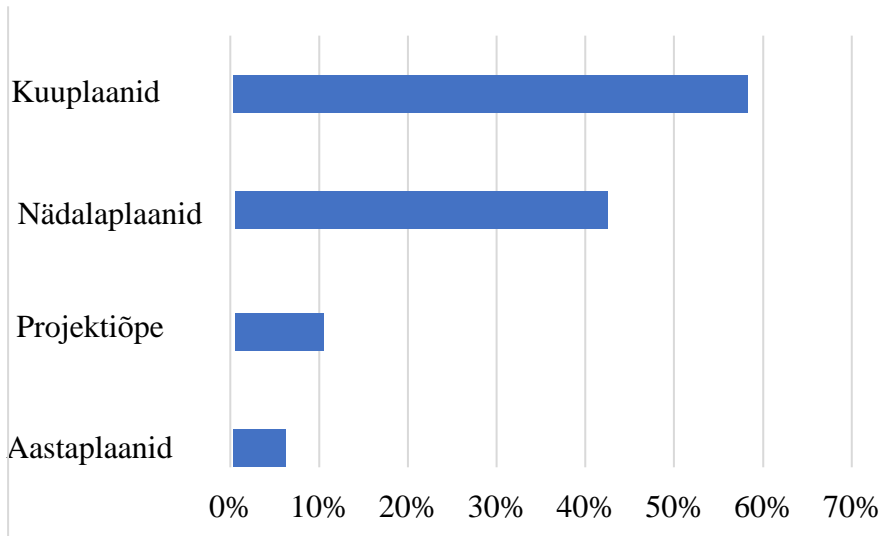

Joonis 8. Kaastöötajate toetus keele õpetamisele õuesõppena

3.3. Õuesõppe planeerimine ja kasutamine keeleõppeks

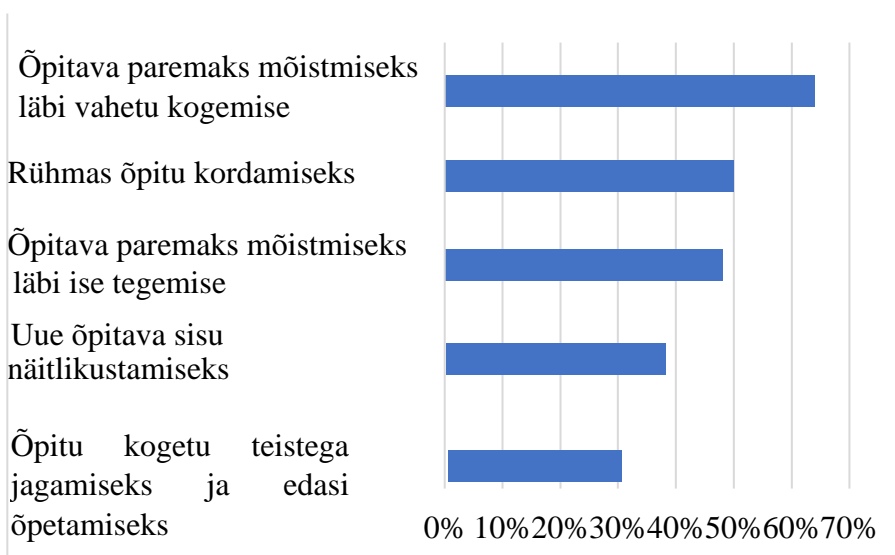
Kõige sagedamini kasutavad õpetajad oma keeleõppe tegevuste planeerimiseks kuuplaane, seda märkis 58% vastanud õpetajatest, 42% vastanud õpetajatest koostavad nädalaplaane keeleõppe läbiviimiseks õuesõppes. Projektiõpet rakendab 10% õpetajatest ja aasta plaani alusel tegutseb 6% õpetajatest. (Joonis 9)

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

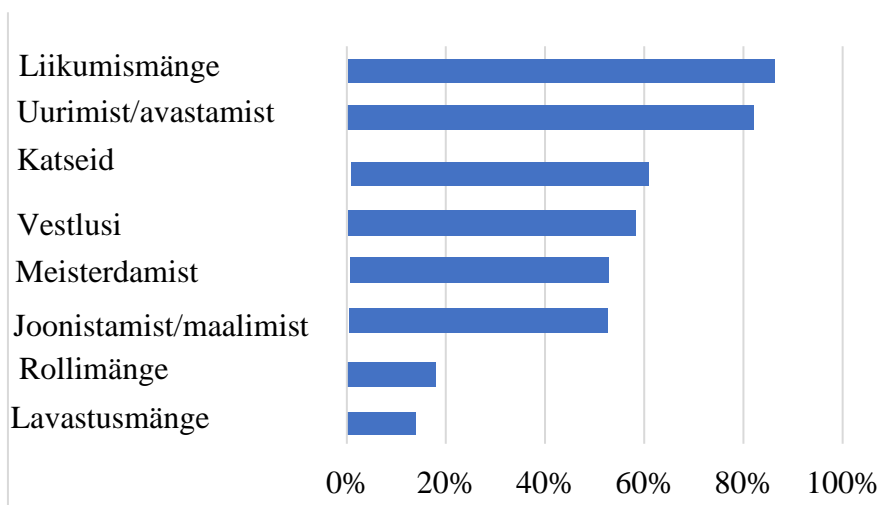
Joonis 9. Õppetegevuste planeerimise periood keeleõppe läbiviimisel õuesõppes

Õpetajad said avaldada oma praktikaid, milleks nad kasutavad õuesõpet keeleõppe tegevustes. Igal vastajal oli võimalik valida mitu vastuse varianti. Kõige enam õpetajaid, 64% rakendab õuesõpet õpitava paremaks mõistmiseks läbi vahetu kogemise. Heaks vahendiks peab õuesõpet rühmas õpitu kordamiseks 50% õpetajatest. 48% vastanutest on veendunud, et õuesõpe on hea võimalus õpitava paremaks mõistmiseks läbi isetegemise. Uue õpitava sisu näitlikustamiseks kasutab õuesõpet 38% õpetajatest, ning õpitu ja kogetu teistega jagamiseks ja edasi õpetamiseks 30% õpetajatest. (Joonis 10)

Joonis 10. Kasutatavad meetodid keeleõppe läbiviimisel õuesõppena

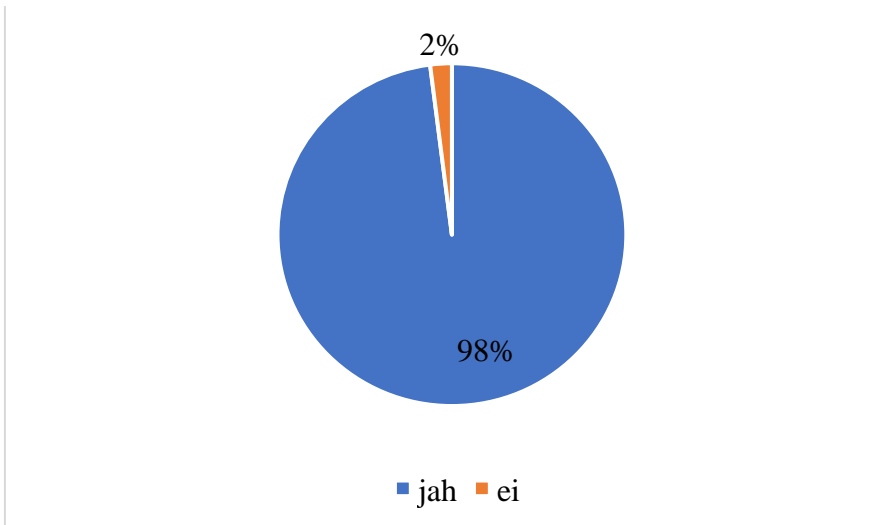
Õpetajad märkisid ära ka õppetegevusi, mida nad kasutavad keeleõppena õues. Neil oli võimalus valida mitu neile sobivat vastuse varianti. Kõige enam, ehk 86% õpetajatest viivad keeleõppena õuesõppes läbi liikumismänge, sellele järgnevad uurimis- ja avastustegevused 82% . Vastustest selgus, et 60% õpetajatest meeldib ka õuetegevustena läbi viia erinevaid katseid. Vestlusi kasutab 58% õpetajatest. Meisterdamist, joonistamist/ maalimist kasutatakse võrdselt ehk 52%. Rollimänge viib õues läbi 18% õpetajatest. Kõige vähem ehk 14% õpetajatest viib õuetegevusena läbi lavastus- ja rollimänge. (Joonis11)

Joonis 11. Õppetegevuste läbiviimine õues keeleõppena

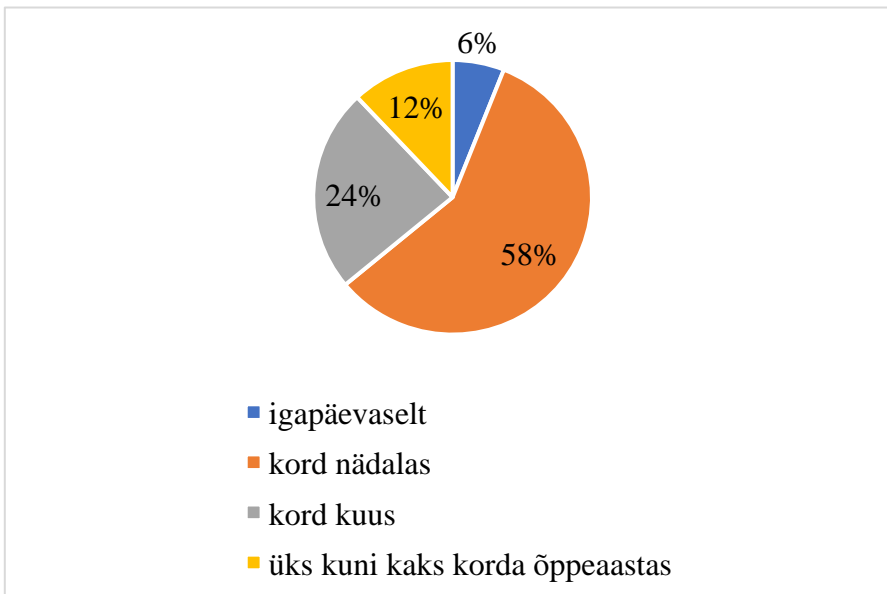
Lisaks ette antud vastusevariantidele toodi välja muusikategevust. Kasutatakse ka erinevaid töölehti (bingo), kus saab tegevusi teha väikestes gruppides või paarikaupa. Mängitakse erinevaid maastikumänge, kuhu on lõimitud mitmed valdkonnad. Õuetegevustes on kasutatud arvutit, erinevate loodusvideote vaatamiseks. Käiakse matkamas ja loodust vaatlemas ning avastamas. Kasutatakse viktoriine ning ristsõnu, laste eesti keele arengu toetamiseks, kuhu on lõimitud ka erinevad keelemängud. Keeleõppe tegevuste läbiviimistel kasutatakse erinevaid hariduslikke robotikavahendeid, nii toas kui õues.

Ankeetküsitluses oli ka küsimus seoses õppetegevuse läbiviimise võimalustega väljaspool lasteaeda. Õpetajate vastustest selgus, et 98% õpetajatest on võimalus viia läbi õppe- ja kasvatustegevusi ka väljaspool lasteaeda, näiteks avastusretkedel käimine. Vaid 2% küsimustikule vastanud õpetajatest see võimalus puudub. (Joonis 12)

Joonis 12. Avastusretkedel käimise võimalus väljapool lasteaeda

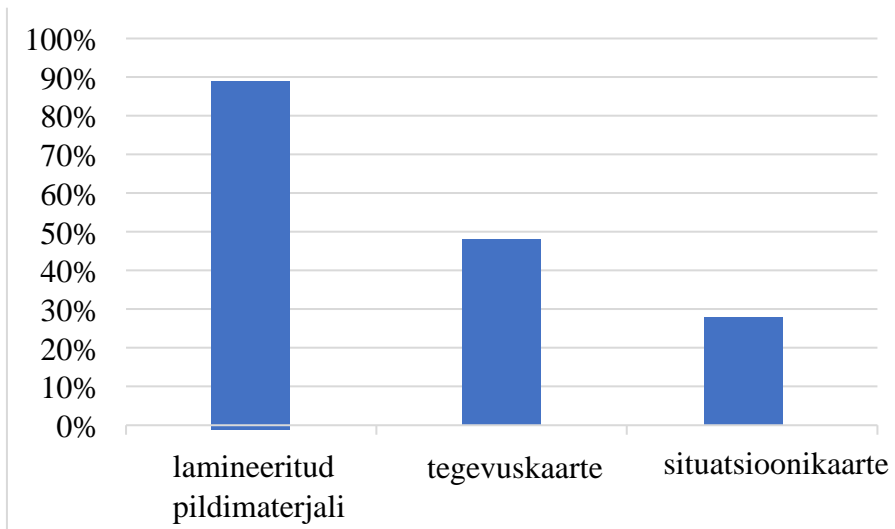
Õpetajatelt uuriti, kui tihti planeeritakse keeleõppetegevuste läbiviimist õuesõppes. Rohkem kui pooled vastajad ehk 58% õpetajatest planeerivad oma keeleõppetegevustes õuesõpet kord nädalas, sellele järgnes 24% vastanute arv kord kuus ja 6% õpetajatest planeerib keeleõppetegevusi õuesõppes igapäevaselt. Üks kuni kaks korda õppeaasta jooksul vastas 12% õpetajatest. (Joonis13)

Joonis 13. Õuesõppe läbiviimise sagedus

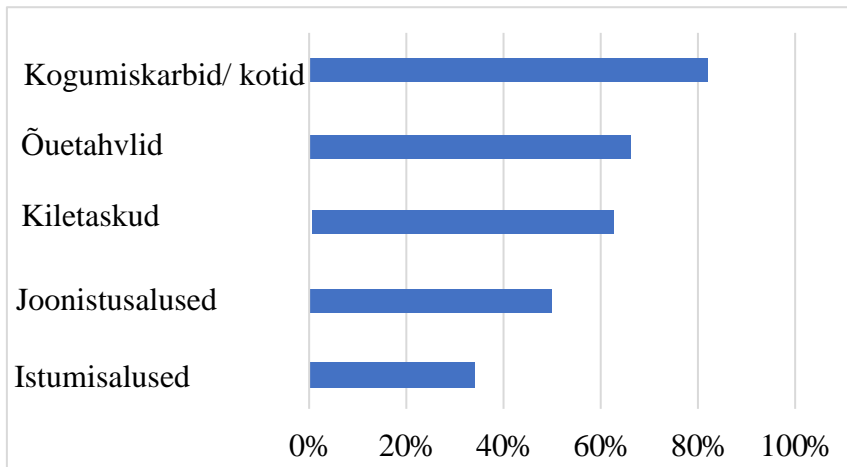
3.4. Õuesõppes toimivas keeleõppes kasutatavad metoodilised vahendid

Peamiselt kasutatakse õuetegevustes eesti keele arengu toetamiseks lamineeritud pildimaterjali, nii vastas 90 % õpetajatest. Lisaks kasutab 48% vastanutest keele arengut toetava materjalina tegevuskaarte ja 28% vastanutest situatsioonikaarte. (Joonis14)

Joonis 14. Õuesõppes kasutatavad materjalid keeleõppeks

Lisaks eelnevalt loetletud metoodilistele vahenditele, püüti välja selgitada, milliseid abivahendeid õpetajad kasutavad keeleõppe läbiviimisel õues. Vastustest selgus, et 82% õpetajatest kasutab abivahendina keeleõppe tegevuste läbiviimisel õues kogumiskarpe/kotte, 66% vastajatest kasutab ka õuetahvleid. Lisaks vastas 62% õpetajaid, et kasutatakse veel kiletaskuid ja 50% õpetajatest kasutab joonistusluseid. Kõige vähem, ehk 34% vastanutest kasutavad istumisaluseid. (Joonis15)

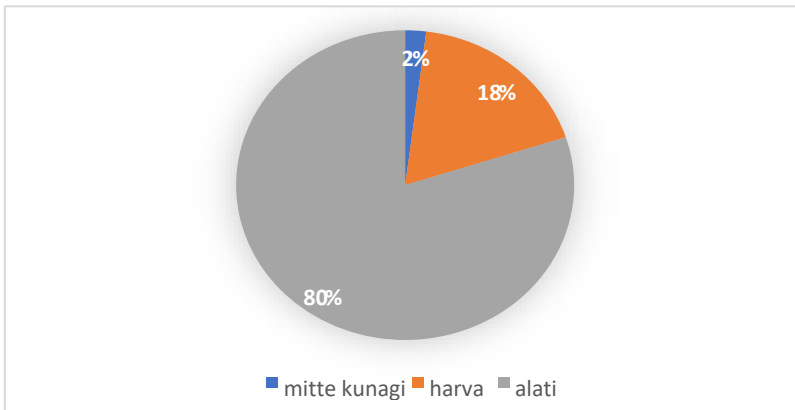
Joonis 15. Abivahendite kasutamine keeleõppes läbi õuesõppe

Vastajatel oli võimalus valida valikvastuste seast neile sobivad vahendid ning lisada ka ise vastusena mida loetelus ei olnud välja toodud. Vastajate seal olid õpetajaid, kes avaldasid arvamust, et kõiki õppe- ja kasvatustegevusi saab õuekeskkonnas läbi viia, kui selle jaoks on olemas vastav abimaterjal, millele õpetaja saaks toetuda ning mida saaks ise vastavalt oma rühma lastele kohandada või midagi juurde lisada.

Õpetajatele oli võimalus avaldada arvamust selle kohta, millistest õuesõppe vahenditest, mis toetaksid lapse keelelist arengut, nad kõige enam puudust tunnevad. Enamus vastanutest ei osanud antud küsimusele vastata, kuid tood välja, et puudust tuntakse kõige enam maastikurobotitest, joonistusalsustest, liikluslinnakust, õuemängudest, katsete tegemise vahenditest, lühijuttudest, pildimaterjalist, raamatutest ja õppemängudest. Üks õpetaja tõi välja ka selle, et tunneb puudust õppeaiast või peenardest, et läbi selle laste keelelist arengut toetada. Lisaks toodi välja, et lasteaia õuealal võiks olla mänguköök, rohkem ilmastikukindlaid sõna ja pildikaarte, tähekaarte ja silpidega täringuid, õueoludele vastupidavaid ja korduvkasutatavaid vahendeid, rohkem tegeluskeskuseid õuealal. Õpetajad tunnevad puudust ka erinevatest situatsiooni- ja jutukaartidest, mille abil toetada muukeelsete laste eesti keele arengut.

Õuesõppe kasutamiseks õppetegevuse läbiviimisel on õpetaja jaoks oluline ka juhtkonna toetus. Suurem osa uuringus osalenud õpetajatest ehk 80% märkis, et neil on see toetus olemas alati, 18% õpetajatest vastase, et juhtkond toetab vajalike materjalide soetamisel harva ning 2%

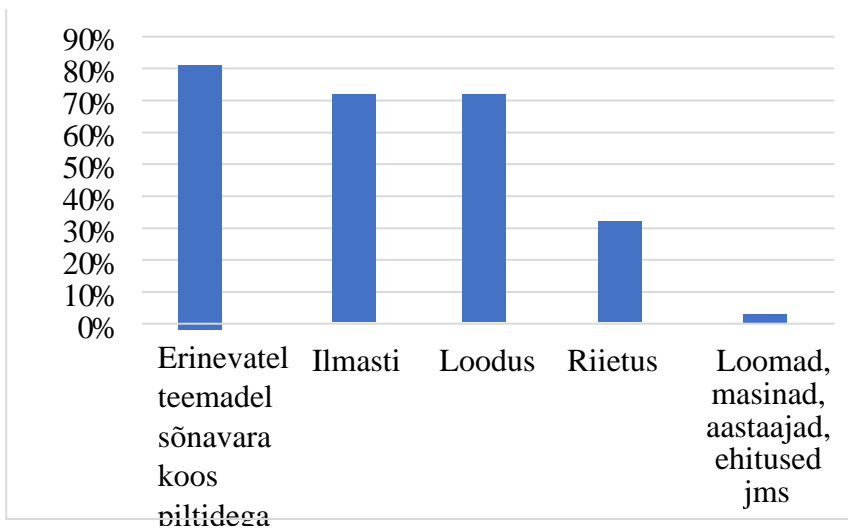
õpetajatest väitis, et mitte kunagi juhtkond neid ei toeta vajalike materjalide soetamisel keeleõppe läbiviimisel õuesõppes. (Joonis16)

Joonis 16. Juhtkonna toetus vajalike materjalide soetamisel keeleõppe läbiviimisel õuesõppena

Uurijale oli oluline välja selgitada ka õpetajate huvi kasutada meetodilist mappi ja kas nad oleksite valmis viima keeleõppetegevused selle toel õuekeskkonda. 97,1% õpetajates vastas jah ning 2,9% õpetajatest ei.

Õpetajatel paluti välja tuua, millistel teemadel võiks loodav õuesõppes kasutatav meetodiline mapp olla. Vastustest selgus, et kõige enam soovitakse meetodilist mappi erinevatel teemadel koos pildimaterjali ja sõnavaraga, ning looduse ja ilmastiku teemal. Kõige vähem soovitakse meetodilises mapis näha loomade, masinate, aastaegade ja ehituse teemalist materjali. (Joonis18)

Joonis 18. Loodava meetodilise mapi väljapakutud teemad

ARUTELU

Bakalaureusetöö raames viidi läbi uurimistöö, mille eesmärgiks oli välja selgitada keelekümbelrühmade õpetajate teadmised ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet.

Küsitlusest selgus, et oma teadmisi kõrgelt hinnanud õpetajad kasutavad õuesõppes erinevaid prinditud ja lamineeritud õppevahendeid, käivad õppekäikudel väljaspool lasteaia territooriumi, teevad loodusvaatlusi. Seoseid liikluskasvatusega õpetatakse lastele linnatänavatel, kus võib näha liikumas mitmeid erinevaid sõidukeid. Ennast madalamate teadmistega hinnanud õpetajad usuvad, et neil puudub õppe- ja kasvatustegevuste õues läbiviimiseks vajalik materjal ning samuti on neil väiksemad teadmised ja puudub motivatsioon. Välja oli toodud ka mugavus, millele toetudes loobutakse õuesõppe kasutamise võimalustest. Sarnaselt käesoleva bakalaureusetöö uurimusele on Brügge ja Szczepanski (2007, lk 28) öelnud, et teaduslikud uuringud näitavad, et õuetegevused ja liikumine on kasulikud tervisele, liikumismeele arengule ja õppimisele, siis pole enam midagi, mis takistaks õppimise viimist õue. Probleemiks on vaid õpetajate poolt õuesõppe meetodite omaksvõtmine.

Avatud vastusest selgus, et õpetajate arvates õuekeskkond pakub vaheldust rühmaruumis õppimisele, lapsed õpivad ning omandavad keelt kiiremini. Eelisena oli ka mainitud õuekeskkonna suurust ning mugavust kasutada seda piiramatult, samuti erinevate meelte kasutamise võimalust ning arendamist. Samuti on ka Tuuling (2017, lk 115) öelnud, et õuekeskkond on oma piiramatute võimalustega parimaks paigaks õppiija igakülgse arengu toetamisel. Sellest saab järeldada, et vastanud õpetajad omavad teooriaga ühist arvamust.

Suurem osa vastajatest on arvamusel, et õuesõpe toetab keelelist arengut väga hästi või pigem hästi. Samas oli ka vastanuid, kes olid arvamusel, et õuekeskkond ei toeta laste keelelist arengut.

Õpetajad hindavad oma teadmisi keeleõppe läbiviimisest õuesõppena keskmisest kõrgemaks, kuid vastanute seas oli ka neid, kes hindasid oma teadmisi keskmisest madalamaks.

Kõrgemat enesehinnangut omavad õpetajad tõid välja erinevate õppevahendite kasutamise, õppekäigud väljaspool lasteaia territooriumi, samas ennast madalamate punktidega hinnanud õpetajad tõid välja vajaliku õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimiseks materjali puudumise.

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

Eelkooliealiste laste õpetamise ehedamaks muutmiseks on oluline nad loodus- ja kultuurinähtustega otsekontakti viia ning tutvustada keelelisi mõisteid tegelikkusega kokku puutudes. (Szczepanski, 2012, lk 10)

Õpetajate vastustest selgus, et õuesõppe rakendamise takistused on nii emotsionaalsed, kui materiaalsed ning keskkonnast sõltuvad. Lähtudes emotsionaalsetest takistustest, oli põhjuseks laste soov vabalt mängida ning õpetajate entusiasmi puudus. Keskkonnast tulenevate takistustena toodi välja kõrge müratase ning ilmastikuolud, materiaalsed takistusteks on vähesed vahendid õuealal.

Suurem osa vastajatest tundis kolleegide toetust, ükski vastanutest ei tundnud toetuse puudumist.

Enim kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel kuuplaani. Vähem kasutatakse nädalaplaani. Projektõpe osutus uuringutulemuste põhjal õpetajate seas kõige vähem kasutatavaks.

Uurimistöö tulemustest selgus, et keeleõppe läbiviimisel vastanute seas õuesõppena enam kasutatavaks oli õpitava paremini mõistmine läbi vahetu kogemuse, millele järgnes rühmas õpitu kordamine. Vähem kasutatakse vastanute seas õpitu ja kogetu teistega jagamist ja edasi õpetamist.

Õpetajate vastustest selgus, et õppetegevuste läbiviimine õues keeleõppena kasutatakse kõige enam liikumismänge ja uurimist/avastamist, kuna loodus seda ise pakub. Vähem kasutatavad tegevused on lavastusmängud ning rollimängud. Igapäevaselt kasutatakse meisterdamist, joonistamist, vestlusi ning katseid. Mida loomulikum on last ümbritsev keskkond, seda tulemuslikumalt ta teadmisi omandab (Tuuling et al., 2015). Avatud vastustes toodi välja ka muusikategevused, erinevate töölehtede kasutamine gruppides ning paarikaupa.

Valdaval osal õpetajatest on võimalus käia õppekäikudel väljaspool lasteaiaterritooriumi. Lastega õppekäikudel käimine loob lastele võimaluse õpitut suhtluses kasutama ning läbi keele praktiseerimise võivad lapse saada õpitava keele kasutamisest eduelamuse. (Minlibajeva, 2014, lk 93)

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

Uurimistulemustes selgus, et üle poole uuringus osalevatest õpetajatest viib õuesõppe tegevusi läbi kord nädalas. Igapäevaselt viivad õppe- ja kasvatustegevusi õues läbi üksikud õpetajad. Kord kuus viib õuesõpet läbi veerand vastajatest.

Vastustest selgus, et enamus õpetajaid peab oluliseks ja kasutab lisaks suulisele kõnele ja vaatlusele lamineeritud pildimaterjali, kasutatakse ka tegevus- ning situatsioonikaarte. Keeleõppes tuleb järgida kogu keelearengu loomulikku edendamist, ehk seal peab olema nii suulise kui kirjaliku keelekasutuse eeskujud. Pildimaterjali eesmärgiks on tagada parem arusaamine, mis aitab selgitada sõnade tähendust. (Minlibajeva 2014)

Kõige enam kasutavad õpetajad abivahenditena õuesõppes kogumiskarpe/kotte, kasutuses on ka õuetahvlid, kiletaskud ja joonistusalused. Kõige vähem kasutatakse istumisaluseid. Avatud vastustest selgus, et enim tuntakse puudust maastikurobotitest, liikluslinnakutest ja raamatutest. Üks vastanutest avaldas soovi õppeaia/peenra rajamiseks, et läbi vahetu kogemise ja isetegemise saaks laps tutvuda erinevate objektidega ja samas areneks lapsel ka keel ja kõne.

Enamus vastanutest tunneb juhtkonna igakülgset toetust vajalike materjalide soetamisel, vastanute seas leidis ka neid, kes hindasid juhtkonna toetust harvemaks või märkis, et juhtkonna toetus puudub.

Uurimistulemustes selgus, et õpetajad on valmis viima keeleõppetegevused õue. Vähesed õpetajad avaldasid arvamust, et ei soovi õppe- ja kasvatustegevusi õuekeskkonda viia.

Vastuste tulemustest selgus, et kõige enam sooviks õpetajad metoodilist mappi erinevatel teemadel sõnavara suurendamiseks koos piltidega, võrdset sooviti ka looduse ja ilmastiku teemalist materjali. Vähem sooviti õpimapis näha riietuse ning loomade, masinate, ehituse jm teemalist materjali.

Toetudes uuringus osalenud õpetajatelt kogutud eelistustele teemade valikul, koostas töö autor õuesõppes viidavat keeleõpet toetava õpimapi, mis sisaldab tegevuste kirjeldusi, vaatluslehti ja pildimaterjali.

KOKKUVÕTE

Antud uurimistöö eesmärk oli välja selgitada keelekümblusõpetajate teadmised ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet ning saadud uurimistulemuste põhjal koostada metoodiline mapp „Loodus meie ümber, loodusnähtused“, mida saavad keelekümblsruhmas õpetajad kasutada õuesõppes eesti keele kui teise keele õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel ning läbiviimisel.

Bakalaureusetöö teoreetilises osas selgitatakse keelekümbluse metoodika põhimõtteid ja selle vajalikkust. Tuuakse välja keskkonna tähtsus, kus ühe tähtsa keelekeskkonna osana keelekümblsruhmas on pildid koos nimetustega, joonistused, skeemid, ning õpetaja roll, kus pööratakse erilist tähelepanu sellele, kuidas õpetaja suudab end arusaadavaks teha, kui laps ei räägi eesti keelt. Veel toodi teoreetilises osa välja ülevaade õuesõppe olemusest, mis on piiramatute võimalustega parim paik ning toetab igakülgset lapse arengut. Õppekeskkonnast kui õppimise toetajast tuuakse välja õuekeskkonna mõju lapse arengule, ning aktiivse õppimise rakendamine õuesõppes keelekümbluse rühmades, kus laps saab kasutada kõiki meeli, uurida, katsetada ning avastada.

Antud uurimistöös valimi moodustasid Maardu ja Tallinna koolieelsete lasteasutuste keelekümblsruhmade ja pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas“ rühmade õpetajad. Uurimistöös kasutati kvantitatiivset uurimisstrateegiat ning andmekogumismeetodina ankeetküsitlust. Uuringu tulemuste numbrilist analüüsi tehti *MS Exceli* programmis. Tulemuste analüüsi põhjal koostati diagrammid.

Uurimistöös püstitatud eesmärgid said täidetud ning saadud tulemuste põhjal on koostatud metoodiline mapp, mis toetab õpetajate tegevuste planeerimist ja läbiviimist õuesõppena.

Tuginedes uurimistöös saadud tulemustele, võib teha järgmised järeldused:

- Keelekümblusõpetajate teadmised õuesõppe kasutamise võimalustest eesti keele kui teise keele õpetamisel on head. Aegajalt kasutatakse avatud õpikeskkonda ehk õppimist väljaspool rühmaruumi. Õpetajad on arvamusel, et isetegemine, käega katsumine, loomingulisus tagavad lastele nii keelelise arengu kui akadeemiliste teadmiste parema taseme.

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

- Keeleõppena viivad õpetajad õuesõppes läbi erinevaid liikumismänge. Kasutatakse vestluseid. Võimaldatakse lastel uurida ja avastada ning tehakse ka erinevaid katseid. Õpetajad kasutavad õuesõpet rühmaruumis õpitu kordamiseks ja õpitava paremaks mõistmiseks läbi vahetu kogemuse.
- Uuringus osalenud keelekümblurühmade õpetajad kasutavad õuesõppes metoodilistest vahenditest lamineeritud pildimaterjali, situatsioonikaarte ja tegevuskaarte. Abivahenditena kasutatakse kogumiskaste, kiletaskuid ning õuetahvleid.
- Takistusena tõid õpetajad välja nii emotsionaalsed, materiaalsed kui ka keskkonnast tulenevad takistused keeleõppe tegevuste läbiviimisel õuesõppes.

Uurimistulemuste põhjal võib järeldada, et õpetajate teadmised eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõppena on head, põhiliselt kasutatakse seda meetodit kord nädalas. Uurimistöö käigus selgitati välja, et õpetajad tunnevad puudust erinevatest metoodilistest vahenditest, mis toetaks õpetajaid tegevuste planeerimisel ja läbiviimisel õuesõppes.

KASUTATUD KIRJANDUS

Baker, C. (2005). *Kakskeelne laps*. Haridus- ja Teadusministeerium.

Baum-Valgma, T., Šmõreitsik, A. (2010). *Aktiivõppe võtted eesti keele ja kultuuri õpetamiseks kutseõppeasutustes*. aktiivope_votted.pdf

Bialystok, E. (2016). *Bilingual education for young children: review of the effects and consequences*. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6168086/> (viimati vaadatud 31.10.2022)

Brügge, B., Glantz, M., Sandell, K. (2008). *Õuesõpe*. Kirjastus Ilo.

Buac, M., Gross, M., Kaushanskaya, M. (2014). *Effects of Classroom Bilingualism on Task Shifting, Verbal*

Memory, and Word Learning in Children.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4224028/#R61> (viimati vaadatud 31.10.2022)

Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education. Sixth edition*.

[Research Methods in Education, Sixth Edition \(gtu.ge\)](https://www.gtu.ge/research-methods-in-education-sixth-edition)

(Viimati vaadatud 27.02.2023)

Core, C., Hoff, E. (2013). *Input and Language Development in Bilingually Developing Children*. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4457512/> (viimati vaadatud 31.10.2022)

Dahlgren, L.O., Sjölander, S., Strid, J.P., Szczepanski, A. (2012). *Õuesõppe pedagoogika kui teadmiste allikas – lähiümbrusest saab õpiõu*. Tallinna Ülikooli kirjastus.

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

Genesee, F. (2005). *Ülevaade õpetajatele, koolijuhtidele ja lastevanematele*. McGill University https://www.integrationresearch.net/uploads/1/3/0/7/1307353/keelek%C3%BCmbluse_k%C3%A4siraamat.pdf (viimati vaadatud 23.10.22)

Haridus- ja Noorteamet. (2022). *Keelekümblus*. <https://harno.ee/keelekumblus> (viimati vaadatud 11.11.2022)

Haridus- ja Noorteamet kodulehekülg. (2018). *2018. aasta lasteaegade rahulolukiisitluste tagasiside*. <https://harno.ee/sites/default/files/documents/2021-02/Alushariduse-rahuloluk%C3%BCsitluste-tagasiside-2018-ANON%C3%9C%C3%9CMNE2.pdf> (viimati vaadatud 30.01.2023)

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (2005). *Uuri ja kirjuta*. Medicina.

Keelekümblusprogrammi toetuse taotlemise ja kasutamise ning kvaliteediauhinna konkursi läbiviimise tingimused. (2022). RT I 2022, § 7 Keelekümblusprogrammi toetuse taotlemise ja kasutamise ning kvaliteediauhinna konkursi läbiviimise tingimused ja kord–Riigi Teataja (viimati vaadatud 09.05.2022)

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. (2008). RT I 2008, § 17 <https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772> (viimati vaadatud 16.11.2022)

Kulderknup, E. (2008). *Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad*. Kirjastus Studium.

Kärtner, P., Tuuling, L., Maiberg, L., Rikker, M., Voltein, E. (2005). *Võõrkeeleõppe meetodid. Mängud ja harjutused*. Tartu Ülikooli Narva Kolledž

Lauristin, M., Pavelson, M., Pedastsaar, T., Vare, S. (1998). *Mitmekultuuriline Eesti: väljakutse haridusele*.

Niiberg, T., Karu, H., Rajamäe, R., Vaher, E. (2007). *Kakskeelsuse karid elus ja mängus*. Kirjastus Atlex.

Nugin, K., Õun, T. (2017) *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias*. Atlex

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

Poldre, A. (2018). *Keelekümbilus annab kooliteele valikuvõimalused*. Alusharidus Keelekümbilus annab kooliteele valikuvõimalusi: Õpetajate Leht (opleht.ee) (viimati vaadatud 25.10.2022)

Pilliroog, A. (2018). Ideekalendri 17. nädal – Õuesõpe. Mis, miks ja kuidas?

<https://kirjastusmaurus.ee/ideekalendri-17-nadal-ouesope-mis-miks-ja-kuidas/> (viimati vaadatud 16.11.2022)

Eesti Statistikaamet. (2022). *Rahvastiku jagunemine rahvuste järgi*. Rahvastik. (Viimati vaadatud 12.11.2022)

Rannut, Ü. (2005). *Keelekeskkonna mõiste*.

Rannut keelekeskkonnamoju kaas. Esikulg2cdr.cdr (integrationresearch.net)

(viimati vaadatud 11.11.2022)

Rannut, Ü. (s.a). *Mitteverbaalsed strateegiad ja keeleline rikastamine teise keele õppes*.

Mitteverbaalsed strateegiad ja (integrationresearch.net) (viimati vaadatud 11.11.2022)

Raudsepp, K., Tammemägi, B. (2022). *Koolieelses eas laste mitmekülgset arengut toetav õppematerjal looduskeskkonnas kasutamiseks*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool. Tammemägi Birgitta Raudsepp Katariina ba.pdf (ut.ee)

Saarik, E. (2016). *Varajase keelekümbiluse õpetajate arusaamad oma rollist varajases keelekümbiluses ja selle eelistest, probleemidest ja edendamise võimalustest*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool. saarik_eleri_ba.pdf (609.7Kb)

Tammiste, H. (2014). *Tarkus tuleb tasapisi*. Atlex

Tuuling, L. (2015). Lasteaiaõpetajate roll lapse arengus. *Õpetajate Leht*

Lasteaiaõpetaja roll lapse arengus : Õpetajate Leht (opleht.ee) (viimati vaadatud 04.04.2023)

Tuuling, L. (koost.) (2017). *Õuesõppe rakendamine lasteaias*. Atlex

Tuuling, L., Õun, T., Ugaste, A. (2019). *Teachers' opinions on utilizing outdoor learning in the preschools of Estonia*. Journal of Adventure Education & Outdoor Learning, 19 (4), 358–370. DOI: 10.1080/14729679.2018.1553722.

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

Õunpuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*.

[kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes \(ut.ee\)](http://ut.ee)

LISAD

Lisa 1. Küsimustik õpetajatele

1. Millises rühmas töötate?

- Eesti õppekeelega rühmas
- Täielikus keelekümbelusrühmas
- Osalises keelekümbelusrühmas
- Kahesuunalises keelekümbelusrühmas
- Vene õppekeelega rühmas
- Pilootprojekt „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas“

2. Teie vanus?

- 18-20
- 21-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 61 või vanem

3. Teie tööstaaž ?

- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-20
- rohkem kui 20

4. Milline on teie haridus?

- keskharidus/ kesk-eriharidus
- kutsekõrgharidus
- erialane kõrgharidus
- mitteerialane kõrgharidus

5. Millist perioodi kasutate oma õppetegevuste planeerimisel

- nädalaplaane
- kuuplaane
- aastaplaane
- projektõpet

6. Kui tihti planeerite oma õppetegevustes õueõpet?
  - igapäevaselt
  - kord nädalas
  - kord kuus
  - 1-2 korda õppeaasta jooksul
7. Kas eelistate
  - traditsioonilist õpetamisviisi rühmaruumis
  - kasutada aegajalt avatud õpikeskkonda ehk väljaspool rühmaruumi
  - kasutada enamasti avatud õpikeskkonda ehk väljaspool rühmaruumi
8. Kas kasutate keeleõppe läbiviimisel õuesõpet
  - uue õpitava sisu näitlikustamiseks
  - õpitava paremaks mõistmiseks läbi vahetu kogemise
  - õpitava paremaks mõistmiseks läbi ise tegemise
  - rühmas õpitu kordamiseks
  - õpitu ja kogetu teistega jagamiseks ja edasi õpetamiseks
9. Kuidas toetab teie arvates õuesõpe laste keelelist arengut?
  - ei toeta
  - pigem ei toeta
  - pigem toetab
  - toetab
  - toetab väga hästi
  - muu
10. Kas juhtkond toetab teid vajalike materjalide soetamisel, kui planeerite õuesõpet?
  - mitte kunagi
  - harva
  - alati
11. Milliseid õppetegevusi kasutate keeleõppena õues?
  - Uurimist/avastamist
  - Katseid
  - Rollimänge
  - Lavastusmänge
  - Joonistamist/maalimist
  - Meisterdamist
  - Liikumismänge
  - Vestlusi

12. Milliseid õppetegevusi kasutate lisaks eelnevale loetelule?
13. Millised takistusi näete õuekeskkonnas keeleõppe läbiviimisel?
14. Millised eeliseid näete õuekeskkonnas keeleõppe läbiviimisel?
15. Mida võiks muuta õuekeskkonnas, et paremini tegevusi läbi viia?
16. Kas teised lasteaia töötajad toetavad keele õpetamist õuesõppena?
  - ei toeta
  - pigem ei toeta
  - pigem toetavad
  - toetavad
  - ei oska öelda
17. Kuidas hindate oma võimekust viia keeleõppel tegevusi läbi õuesõppe?
Hinnake skaalal 1-10
18. Kas teie lasteaias kasutatakse õues keeleõppeks:
  - situatsioonikaarte
  - tegevuskaarte
  - lamineeritud pildimaterjali
19. Kas teie lasteaial on võimalus viia läbi õppetegevusi ka avastusretkedel väljaspool lasteaeda?
  - jah
  - ei
20. Milliseid abivahendeid kasutate keeleõppe tegevuste läbiviimisel õues
  - joonistusosalused
  - kiletaskud
  - õuetahvlid
  - istumisalused
  - kogumiskarbid/-kotid
21. Milliseid abivahendeid kasutate keeleõppe tegevuste läbiviimisel õuesõppena lisaks eelnevale?

22. Kas teil on võimalik jagada lasteaia õueala erinevateks aladeks, millest mõned on nt õppetsoonid? Kui jah, siis palun põhjendage?

23. Millistest õuesõppevahenditest mis toetaksid lapse keelelist arengut, kõige enam puudust tunnete ?

24. Kui õpetajal oleks võimalus kasutada metoodilist mappi, kas oleksite valmis viima õppetegevusi õuekeskkonda?

- Jah
- Ei

25. Millistel teemadel metoodiline mapp võiks olla koostatud?

- Loodus
- Riietus
- Ilmastik
- Erinevatel teemadel sõnavara koos piltidega

Lisa 2. Metoodiline mapp „Loodus meie ümber, loodusnähtused“

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Narva kolledž

Õppekava „Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas“

Janne Niitmäe

METOODILINE MAPP EESTI KEELE KUI TEISE KEELE ÕPETAMISEKS ÕUESÕPES

Bakalaureusetöö lisa

Juhendaja Lehte Tuuling

Narva 2022

Metoodiline mapp on koostatud keelekümblusrühmade õpetajatele eesti keele kui teise keele tegevuste läbiviimiseks õuesõppena.

Mapp sisaldab kümme erinevat mängu, mida saab kasutada tegevuste planeerimisel ja läbiviimisel õuesõppes.

Lisaks on toodud pildimaterjal, mida saab kasutada lapse sõnavara kinnistamiseks. Väljaprintitud kujul on kõik pildid A4 formaadis, ning tabelid eraldi lisana välja toodud.

Peamiselt käsitletakse sõnavara arendamist läbi ilmastikuolude kogemise, tundmise ja nägemise. Õpimapis on metoodilised töölehed, mis on abistavaks lahenduseks ning lastele tegevuste põnevaks muutmise võimaluseks.

Õpimapi sisu on loodud läbiviimiseks õuekeskkonnas ning kohandatud tegevuste läbiviimiseks iga ilmaga.

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel arvestasin ja lõimisin järgmised valdkonnad: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunstitegevused.

Tähemäng

Vahendid: vastavalt ilmale ilmastikuolu pilt, tähekaardid, vaatlustabel, pliiats, joonlaud, luup.

Lõimitud valdkonnad: keel ja kõne, mina ja keskkond, matemaatika

Arendatav sõnavara: tuul puhub / ei puhu, lund sajab / ei saja, lilled õitsevad / ei õitse, lehed langevad / ei lange, linnud laulavad / ei laula.

Sissejuhatus:

Õpetaja loeb alguses lastele ette luuletuse, pärast kordavad kõik koos:

Anna käsi, armas sõber.

Aasta aegu on meil neli:

Kevad, suvi, sügis, talv,

Kõik nad väga armsad mul.

Õpetaja laseb lastel nimetada milline aasta-aeg praegu on. Milline oli eelnev aasta-aeg ja milline on järgmine aasta-aeg. Meil on täna väga ilus ilm. Vaatame kas leiame ka ilmakaardilt vastava ilma üles.

Tegevuse käik:

Laps valib ilmakaartide seast vastava pildi ning iseloomustab ilma, milline ilm parajasti väljas on. Kas vihma sajab / ei saja, tuul puhub / ei puhu, lund sajab / ei saja, lilled õitsevad / ei õitse, lehed langevad / ei lange, linnud laulavad / ei laula. Kui laps valib päiksepaistelise ilma, siis on ka pildi all kirjapildis PÄIKSEPAISTELINE ILM. Lapse ülesanne on valida antud tähtedest omale kõige meeldivam täht, ning mõelda mida võiks loodusest leida sellist, mis selle tähega algab. Nt kui laps valis E-tähe, siis võib loodusest leida elupuu. Abivahendina saab laps kasutada õpimapis olevat pildimaterjali. Kui laps on leidnud vastava objekti-nähtuse, mis algab tema valitud tähega, saab ta seda uurida. Vaatlustabelisse märgib laps ära vaatlustulemused. Kui laps ei leia õuealal, õppekäigul midagi, mis algaks tema valitud tähega, saab ta valida uue tähe. Seda mängu saab mängida individuaalselt, või koos kogu grupiga.

Lõpetav osa:

Lõpetavas osas saavad lapsed uurida, mis on vaatlustabelisse märgitud. Kui tegevus oli individuaalne, saavad lapsed oma tulemusi võrrelda, samas avaldavad nad oma arvamust, mida uuriti ja kuidas see neil õnnestus. (**Tabel 1.**)

Tabel 1. VAATLUSTABEL I

VÄRVUS	
KUJU	
PIKKUS	
MUSTER	
ÜMBERMÕÕT	
MUU	

Allikas: Autori koostatud.

Katse päikesega

Vahendid: vaatlustabel, luup, mõõdulint, värviline paber, valge paber, viltpliiatsid, kleeplint.

Lõimitud valdkonnad: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunstõpetus **Arendatav**

sõnavara: puukoor, oks-oksad, übermõõt, juur- juured, pleekinud.

Sissejuhatav osa:

Enne iga tegevuse algust tuleks korrata ühte ja sama luuletust, et see lastele meelde jääks.

Õpetaja loeb alguses lastele ette luuletuse, pärast kordavad kõik koos:

Anna käsi, armas sõber.

Aasta aegu on meil neli:

Kevad, suvi, sügis, talv, Kõik

nad väga armsad mul.

Tegevuse käik:

Lapsed valivad ilmakaartide seast ilmale vastava pildi, ning kirjeldavad ilma. Kõige tähtsam on meeles pidada rutiini tegevusi, et lastel kinnistuksid õpitavad sõnad. Täna sajab vihma/ ei saja, tuul puhub / ei puhu, lund sajab / ei saja, lilled õitsevad / ei õitse, lehed langevad / ei lange, linnud laulavad/ ei laula. Seejärel teeb õpetaja ettepaneku otsida õuealalt üles kõige suurem puu, mida laps leiab. Kui puu leitud, mõõdetakse esmalt puu übermõõtu. Edasine tegevus on puutüve uurimine luubiga. Milline on puukoore muster, mis värvi see on ja kas lapsed märkavad ka puukoore vahel mõnd putukat ringi sibamas. Lapsed saavad loendada ka suuremaid oksid. Kui on suvine või sügisene aeg, saab vaadelda ja uurida lehe suurust ja kuju. Arutatakse ka selle üle, mis asuvad puul maa sees ja miks neid vaja on (juured). Vaatlustulemused kantakse vaatlustabelisse. Järgnevalt teeb õpetaja ettepaneku igal lapsel joonistada just see sama puu, mida uuriti ka paberile. Laps valib kas joonistab värvilisele või valgele paberile.

Kui lapsed on oma joonistused õues valmis saanud, ei korja õpetaja neid kokku, vaid annab lastele teise paberi, ning palub pool oma tööst sellega kinni katta. Tööd kleebitakse maja või katusealuse seintele nii, et päike neile peale paistaks ja jäetakse paariks päevaks õue. Seletuseks võib lastele öelda, et tegime neist näituse.

Lõpetav osa:

Paari päeva möödudes lähevad lapsed koos õpetajaga oma töid uuesti vaatama ja eemaldavad pool paberit, mis sinna kleebitud oli. Vaatame mis päike meie tööga teinud on. Lapsed saavad võrrelda oma kahte töö osa, seda mis oli päikese käest peidus ja seda mis oli päikese käes. (**Tabel 2**)

Tabel 2. VAATLUSTABEL II

ÜMBERMÕÕT	
OKSTE ARV	
LEHE SUURUS	
LEHE KUJU	
MUU	

Allikas: Autori koostatud.

Katse veega

Vahendid: kaks klaasi (üks suur ja teine väiksem) vihmavee kogumiseks, mõõtekann, luup, ilmastikukindlad riided lastele.

Lõimitud valdkonnad: keel ja kõne, mina ja keskkond, matemaatika.

Arendatav sõnavara: pilvine-pilvitu, vihm-vihmane, lomp-lombid, sentimeeter, millimeeter, lõhnab-lõhnatu, värskus.

Sissejuhatav osa:

Laseme lastel valida ilmakaartide seast vastava pildi, ning laps kirjeldab ilma. Täna on õues pilvine ilm, vihma sajab. Maha on tekkinud porilombid. Millised lombid välja näevad? Laps saab kirjeldada lompi, kas ta on suur või väike, kas ta on ümmargune või piklik, või hoopis ovaalne. Loendame kokku, palju lompe me näeme. Kuulame, kas linnud laulavad täna, või on õues vaikus. Laps saab kirjeldada mida ta kuuleb. Milline lõhn õues on? Kas tunneme värskuse lõhna? Vaatleme lilli. Kas lilleõied on vihmaga kinni või lahti? Proovime püüda vihmapiisku ja maitseme, mis maitsega nad on.

Tegevuse käik:

Õpetajal ja lastel on rühmaruumist kaasa võetud kaks klaasi. Üks suurem ja teine väiksem. Lapsed asetavad klaasid vihma kätte ja koguvad sinna vihmavett. Kui klaasid on pool täis, asuvad lapsed neid uurima. Kõigepealt võiks vaadata milline vesi on. Kas vesi on puhas ja paistab läbi? Kasutada võib ka luupi, et uurida vee puhtust. Vett võib nuusutada. Kas vihmavesi lõhnab või on lõhnatu? Edasi kallatakse vihmavesi mõõteanumasse ja märgitakse tabelisse alguses suurest klaasist vee kogus ja siis väiksest klaasist vee kogus. Peale mõõtmist valatakse vesi kohe klaasidesse tagasi. Klaasid jäetakse õue üheks öö-päevaks.

Lõpetav osa:

Järgmisel päeval lähevad lapsed koos mõõtekannuga tagasi õue oma klaaside juurde ja mõõdavad uuesti vee koguse üle. Saadud tulemused märgitakse tabelisse ja võrreldakse seda eelmise päeva andmetega. Mis on vahepeal veega juhtunud? Kuhu vesi kadus? (**Tabel 3**.ja **Tabel 4**.)

Tabel 3. ILMAVAATLUSE TABEL

KAS LINNUD LAULAVAD	JAH	EI
ON KAS LILLEÕIED LAHTI VÕI KINNI	LAHTI	KINNI
ON KAS VIHMAVESI VÕI MAITSEGA MAITSETU	MAITSEGA	MAITSETU
PORILOMPE ON	VÄHE	PALJU

Allikas: Autori koostatud

Tabel 4. VEE KOGUSE MÕÕTMISTABEL

SUUR KLAAS	.....cm	.....mm
VÄIKE KLAAS	.....cm	.....mm
SUUR KLAAS	.....cm	.....mm
VÄIKE KLAAS	.....cm	.....mm

Allikas: Autori koostatud

Katse tuulega

Vahendid: kilekotid või paberkotid, nöörid, käärid, liim/kleeplint, naaskel, vildikad.

Lõimitud valdkonnad: keel ja kõne, mina ja keskkond, matemaatika, kunst

Arendatav sõnavara: tuuline, tuul puhub, tugev tuul, nõrk tuul, lennutan-lennutama, tuulelohetuulelohed.

Sissejuhatav osa:

Lastele antakse valida ilmakaartide seast vastav/vastavad pildid, milline ilm parajasti väljas on. Kas paistab päike, või on pilvine? Arutatakse ka milline tuul puhub, kas tugev või nõrk tuul? Tuult on võimalik kuulda aga kas tuult on võimalik ka näha? Laps saab valida mitu ilmakaarti, nt pilvine ja tuul puhub või päike piilub pilve tagant ja tugev tuul puhub. Arutatakse ka selle üle, mida loodus teeb. Kas linnud laulavad? Millised on lilled? Kas õied on kinni või lahti? Uurime kas putukad sibavad rohu sees ringi, või on nad peitu pugunud?

Töö käik:

Kuna täna on õues tugev tuul, siis on õige aeg meisterdada tuulelohe. Mis meil täna kaasas on. Lapsed saavad loetleda asju, mida nad rühmaruumist õue kaasa on võtnud. Kotil võime sangad kääridega ära lõigata, ning teha naaskliga sisse augud, kus saab nööri läbi lükata. Nöörid peavad olema parajalt pikad, et kui laps koti lendu laseb, saab see ka lenneda. Iga laps saab vildikatega kujundada oma kotti. Peale võivad veel kleepida kas lehekesi, lillekesi või mida laps loodusest leiab. Põhiline on see, et kott meeldiks lapsele. Kui kott on kaunistatud ja öör kinnitatud koti külge on aeg oma tuulelohe lendu lasta. Laps seisab lagedale platsile, tõstab käe kotiga üles, teises käes on nöörid, mille külge on kott kinnitatud ja laseb koti lahti.

Lõpetav osa:

Lõpetavas osas saab lastega arutada, kas tuulelohe valmistamine oli kerge või raske tegevus. Milliseid looduslike vahendeid nad koti kaunistamiseks kasutasid. Kuidas me saime mõõta tuule suunda ja tugevust.

Jäätumine

Vahendid: 3-4 topsi vee jaoks, vesi, kuulikesed, termomeeter, kompass.

Lõimitud valdkonnad: keel ja kõne, mina ja keskkond.

Arendatavad sõnad: jää, jäätuma, sulama, sulatama, kompass.

Sissejuhatus:

Alustuseks loeb õpetaja koos lastega luuletuse:

Anna käsi, armas sõber.

Aasta aegu on meil neli:

Kevad, suvi, sügis, talv,

Kõik nad väga armsad mul.

Seejärel laseb õpetaja lastel ilmakaartide seast valida vastava ilmakaardi ja laps kirjeldab, milline ilm täna väljas on. Nt täna on külm, tuuline, lumine ilm. Puhub kas nõrk või tugev tuul.

Võib proovida kindlaks teha, kust ilmakaarest tuul puhub. Õpetaja tutvustab ka lastele kompassi, ning seletab mida näitab punane ja mida must nool. Lapsed tutvuvad ilmakaartega. Kuna õues on külm, teeb õpetaja ettepaneku mõõta õues temperatuuri, ning koos otsitakse termomeetrile sobiv koht. Õpetaja seletab ka lastele, kuidas temperatuuri mõõta. Peale seda arutatakse, mida saab sellise külma ilmaga õues teha. Teeme katse veega.

Töö käik:

Lapsed toovad õue 3-4 pooleldi veega täidetud topsi ja asetavad õuealale erinevatesse kohtadesse. Topsis jäetakse lumele seisma, nt üks maja seina äärde, teine puu või põõsa alla, kolmas keset platsi ja neljas maja välisukse juurde. Topsisdesse võib panna ka erinevaid esemeid sisse, nt puust või klaasist kuulikesed. Lapsed saavad ka jälgida, kuidas nad veesse jäätuvad ja pärast ära sulavad. Tunni möödudes võib vaadata, mis topsides on muutunud. Millises topsis hakkab vesi kõige esmalt jäätuma ja millises kõige viimasena. Õpetaja seletab lastele, miks see nii on. Vaatlustabelisse tehakse ka märkmeid selle kohta, mis on topsis muutunud.

Lõpetav osa:

Lõpetavas osas arutatakse lastega, millises kohas jäätus vesi kõige kiiremini ja millises kohas kõige aeglasemalt. Topsis võib pärast tuppa viia ja vaadata mis siis juhtub. Uurida võiks veel

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

lastega sulanud jää vett. Milline see välja näeb ja palju seal mustust on. Lapsed saavad uurida luubiga, mida nad vees näevad. (**Tabel 5.**)

Tabel 5. VAATLUSTABEL III

ESIMENE TOPS	TEINE TOPS	KOLMAS TOPS	NELJAS TOPS
ÜHE TUNNI MÖÖDUDES	ÜHE TUNNI MÖÖDUDES	ÜHE TUNNI MÖÖDUDES	ÜHE TUNNI MÖÖDUDES
KAHE TUNNI MÖÖDUDES	KAHE TUNNI MÖÖDUDES	KAHE TUNNI MÖÖDUDES	KAHE TUNNI MÖÖDUDES
KOLME TUNNI MÖÖDUDES	KOLME TUNNI MÖÖDUDES	KOLME TUNNI MÖÖDUDES	KOLME TUNNI MÖÖDUDES
NELJA TUNNI MÖÖDUDES	NELJA TUNNI MÖÖDUDES	NELJA TUNNI MÖÖDUDES	NELJA TUNNI MÖÖDUDES
JÄRGMINE HOMMIK	JÄRGMINE HOMMIK	JÄRGMINE HOMMIK	JÄRGMINE HOMMIK

Allikas: Autori koostatud

Lilledest pärja meisterdamine.

Vahendid: erinevad lilled mis kasvavad metsaserval, niit, kogumiskarp, joonlaud.

Lõimitud valdkonnad: keel ja kõne, mina ja keskkond, matemaatika. **Arendatavad**

sõnad: lill-lilled, pärg-pärjad, väike-tilluke, lõhn-lõhnavad **Sissejuhatus:**

Õpetaja loeb lastele luuletuse:

Käes on kena kevade, soojalt paistab

päikene. Lapsed lähme matkama, lillekesi

korjama. (Kalk, H. , 2009)

Peale luuletuse kuulamist ja järgi kordamist, kordab õpetaja koos lastega aastaaegu. Meil on praegu kevad. Mis aastaaeg on enne kevadet, mis aastaaeg tuleb pärast kevadet? Seejärel annab õpetaja lastele ilmakaartide seast valida õige ilmapildi, ning laps kirjeldab milline ilm täna väljas on. Päike paistab / ei paista, tuul puhub / ei puhu, linnud laulavad / ei laula, lilled õitsevad/ ei õitse. Kuna käes on kevad, siis on just õige aeg õppida pärgade punumist. Lähme täna jalutuskäigule ja korjame nii palju kui võimalik võililli, kuna nendest on meil kõige parem pärga punuda. **Töö käik:**

Laste huvi ülevõimaldamiseks teeb õpetaja ettepaneku, märgata teepeal nii palju kui võimalik erinevaid lilli. Sinna alla kuuluvad ka majade ees olevad lillepeenrad. Õpetaja juhatab laste tähelepanu sellele, et lillepeenralt lilli ei korjata. Kaasas on vaatlustabel, mida lapsed saavad koheselt täita. Kui nähakse mingit lille, uuritakse seda koos. Tulemused märgitakse tabelisse. Kas see on pikk või lühike lill? Lille võib mõõta joonlauaga. Mis värvi see lill on? Õpetaja saab lille vaatluse juurdes juhtida laste tähelepanu õiele ning rääkida, et õis kinnitub õieraole. Mis juhtub lille kroonlehtedega õhtul või vihmasel päeval. Miks lilled sulgevad õhtul oma kroonlehed ja hommikul jälle avavad need. Kui laps kohtab teel võilille, nopitakse need kogumiskasti, et pärast ühiselt punuda nendest pärjad.

Lõpetav osa:

Lõpetavas osas saab meenutada ja üle korrata, milliseid lilli me täna nägime. Meenutame nende nimetusi. Vaatame üle, mis meil kogumiskastides on. Lapsed võivad loendada võililli, mida nad on kaasa korjanud. Ühiselt punume nendest pärja. **(Tabel 6.)**

Tabel 6. VAATLUSTABEL IV

TULP	MÄRKASIN	EI MÄRGANUD	PIKKUS	VÄRVUS
NARTSISS	MÄRKASIN	EI MÄRGANUD	PIKKUS	VÄRVUS
MARGARIITA	MÄRKASIN	EI MÄRGANUD	PIKKUS	VÄRVUS
NURMENUKK	MÄRKASIN	EI MÄRGANUD	PIKKUS	VÄRVUS
VÕSAÜLANE	MÄRKASIN	EI MÄRGANUD	PIKKUS	VÄRVUS

Allikas: Autori koostatud.

Joonistame ilmastikunähtuse

Vahendid: paber, erinevad looduslikud vahendid, kogumiskastid, natuke vett.

Lõimitud valdkonnad: keel ja kõne, mina ja keskkond, matemaatika, kunst.

Arendatavad sõnad: muru annab rohelist värvi, lilleõis annab kollast värvi, lilleõis annab halli värvi, puukoor annab pruuni värvi **Sissejuhatus:**

Õpetaja loeb koos lastega luuletuse:

Anna käsi, armas sõber.

Aasta aegu on meil neli:

Kevad, suvi sügis, talv,

Kõik nad väga armsad mul.

Õpetaja esitab lastele küsimuse, mis aastaag on enne sügist? Mis aastaag tuleb peale sügist? Seejärel annab õpetaja lastel valida ilmakaartide seast vastava ilma pildi või pildid, ning lapsed kirjeldavad, milline ilm täna väljas on. Seejärel räägib õpetaja, et ilmataadil on meile igal aastaajal pakkuda midagi põnevat õues teha. Täna ootab meid ees põnev ülesanne. Kuna meil on kaasas ainult valge paber joonistamiseks, siis laste ülesanne on õuest otsida mingi looduslik vahend, millega saab joonistada. Näiteks kollast värvi saame teha võilillega, millega me saaks teha rohelist värvi, pruuni värvi? Loodusest leiduvad värvid ongi täna meie pliiatsid. Mõttele läbi mida saa joonistada tahad ja otsi omale sobivad värvid.

Töö käik:

Peale seda, kui laps on välja mõelnud, mida ta joonistada tahab, läheb ta omale sobivaid looduslikke vahendeid otsima. Selleks on lapsel kaasas kogumiskarbik, kuhu ta saab panna omale vajalikud esemed. Kui kogu kraam on kokku kogutud, istuvad lapsed kas maha, kaasavõetud mattidele või õuesõppeklassi ja joonistavad omale pildi. Natuke võib taime märjaks kasta, et värv paremini välja tuleks, kuid tuleb jälgida, et see väga märjaks ei saaks. Kui laps ei leia omale sobivaid vahendeid, siis õpetaja suunab last küsimustega, kuid proovib ette mitte öelda. Laseb lapsel katsetada erinevaid vahendeid ja vajadusel saab laps võtta uue paberi.

Lõpetav osa:

Kui kõigil lastel on tööd valmis, siis iga laps saab seda kaaslastele näidata ning rääkida, mida ta joonistas. Kindlasti tuleb ära mainida, mis värvi ta mingist taimest sai. Tegevust võib korrata ka muda joonistustega, mis pakub lastele suurt huvi. Muda tegemiseks peaks lapsed ise koguma mulda ja rühmaruumist vett kaasa võtma.

Mis juhtub liivaga kui selle märjaks teeme, või kui ehitame kuivast liivast lossi

Vahendid: liiv, vesi, kühvlid, luup.

Lõimitud valdkonnad: keel ja kõne, mina ja keskkond, matemaatika, kunst.

Arendatavad sõnad: kuiv liiv, märg liiv, päike kuivatab riided, kastan-kastame, ehitame.

Sissejuhatus:

Õpetaja seisab lastega õues ringis ning kõik koos loevad luuletuse:

Anna käsi, armas sõber.

Aasta aegu on meil neli:

Kevad, suvi, sügis, talv,

Kõik nad väga armsad mul.

Seejärel esitab õpetaja küsimuse, mis aastaag meil praegu on? Mis aastaag tuleb pärast suve? Mis aastaag on enne suve? Laps saab valida ilmakaartide seast vastava ilma pildi ja kirjeldada milline ilm väljas on. Täna vihma sajab / ei saja, tuul puhub / ei puhu, lund sajab/ ei saja, lilled õitsevad / ei õitse, lehed langevad/ ei lange, linnud laulavad/ ei laula. Suvi on meil kõige soojem aastaag ja millal siis ikka veega mängida, kui mitte suvel. Suvel käiakse ka mere ääres. Mida te mere ääres teete? Kas peale ujumise ja päevitamise te veel teete midagi? Mängite liivaga? Ehitate losse? Lähme meie ka liivakasti liivalossi ehitama. Me ei karda ju märjaks saada. Kui saame, siis päike kuivatab ruttu meie riided kuivaks.

Töö käik:

Lapsed lähevad liivakasti liivalossi ehitama. Õpetaja küsib lastelt, kuidas on kuivast liivast ehitada lossi? Kas loss tuleb selline nagu nad soovivad, või ei tule? Mida me selleks peaksime tegema, et saada märga liiva. Liiva märjaks kastma. Õpetaja laseb lastel võtta kastekannud, ja tuua veevõtu kohast kastekannudega vett liivakasti. Kui lapsed on vee ära valanud, laseb õpetaja lastel uurida, kui sügavale vesi vajus. Selleks tuleb lastel natuke kaevata ja uurida, kas on vaja veel vett juurde tuua. Kui on vaja, toovad lapsed ise vett juurde. Kui liiv on piisavalt märg, saavad lapsed oma lossid valmis meisterdada. Laste tähelepanu võib juhtida ka sellele, et losse saab ka kaunistada. Selleks tuleb sul korjata õuealalt erinevaid lehekesi, oksa, lilli või mis sulle kõige enam meeldib ja leida sellele sobiv koht sinu valmistatud lossi juures.

Lõpetav osa:

Kui kogu töö on liivakastis valmis, annavad lapsed hinnangu oma tööle. Millise osa keegi ehitas ja kuidas nende valminud töö neile endile meeldib. Õpetaja esitab lastele veelkord küsimuse, kummast liivast neile rohkem meeldib ehitada, kas märjast liivast, või kuivast liivast? Mis te arvate, kumb liivatera on suurem, kas kuiv liivatera või märg liivatera? Õpetaja annab lastele luubid uurimiseks ja kuulab laste vastuseid.

Jälgime looduse tärkamist

Vahendid: vaatlustabel, termomeeter, joonlaud mõõtmiseks, telefon pildistamiseks.

Lõimitud valdkonnad: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst.

Arendatavad sõnad: soe-soojem-veel soojem, suur-suurem-veel suurem, pikk-pikem-veel pikem.

Sissejuhatus:

Õpetaja seisab lastega õues ringis ning kõik koos loevad luuletuse:

Anna käsi, armas sõber.

Aasta aegu on meil neli:

Kevad, suvi, sügis, talv,

Kõik nad väga armsad mul.

Seejärel esitab õpetaja küsimuse, mis aastaaeg meil praegu on? Mis aastaaeg tuleb pärast kevadet? Mis aastaaeg on enne kevadet? Laps saab valida ilmakaartide seast vastava ilma pildi ja kirjeldada milline ilm väljas on. Täna vihma sajab / ei saja, tuul puhub / ei puhu, lund sajab / ei saja, lilled õitsevad/ ei õitse, lehed langevad/ ei lange, linnud laulavad / ei laula. Kas olete nõus väitega, et kevad on kõige ilusam aastaaeg? Lapsed saavad avaldada oma arvamust aastaegade kohta ja põhjendada miks just see neile kõige enam meeldib. Lastele saab rääkida kuidas meie ümber toimuvad looduses pidevalt muutused. Mõnda muutust märkame kiiresti aga mõne muutuse märkamisega läheb päris pikalt aega. Näiteid võib välja tuua ilma ja taimede kohta. Ilm võib päevas mitu korda muutuda, hommikul sajab vihma aga õhtul paistab päikene. Sama on ka temperatuuriga. Kui hommikul lasteaeda tuleme on üpris jahe aga kui lõuna ajal õue lähme on juba päris soe. Taimede kasvuga nii kiirest ei lahe kui ilmaga. Taim vajab kasvamiseks soojust ja valgust. Lähme aga täna koos avastama kevade esimesi tunnuseid. Selleks, et jäädvustada muutuseid looduses, on meil kaasas telefon.

Töö käik:

Lastel tuleb looduses leida omale kõige meelsam objekt, mida nad jälgida tahaks. Näiteks lilled peenral. Vaatame, uurime, mõõdame, kui palju lilled on oma nina maa seest välja pistnud.

Saadud tulemused märgime tabelisse. Antud tegevust on soovitatav teha iga nädal üks kord.

Kuid kindlalt tuleb jälgida ühte ja sama objekti ning iga kord märkida tulemused tabelisse.

Vaadeldavast objektist tehakse ka iga kord pilt.

Lõpetav osa:

Peale igat vaatlust saavad lapsed arutada, mis neile tänase õppekäigu juures meeldis, mida nad nägid, mida tundsid? Kas nad sooviksid midagi muuta selle tegevuse juures? Laste teadmiste kinnistamiseks laseb õpetaja joonistada pildi tänasest õppekäigust. Pildid jäetakse lastele nähtavasse kohta, et järgmisel nädalal lisada sinna juurde, mida lapsed märkasid muutustest looduses. Kui vaatlus on lõpetatud, saab lastega teha kokkuvõtte, palju aega kulus lillel kasvamiseks kuni õitsemiseni. Fotodest saab teha slaidiesitluse. (**Tabel 7**)

Tabel 7. VAATLUSTABEL V

KUUPÄEV				
TEMPERATUUR				
SADEMED				
TUUL				
TAIME PIKKUS				
FOTO VAADELDAVAST OBJEKTIST				

Allikas: Autori koostatud.

Putukad õuealal.

Vahendid: luuptopsid, paber, joonistuspliatsid.

Lõimitud valdkonnad: keel ja kõne, mina ja keskkond, matemaatika, kunst.

Arendatavad sõnad: suur-suurem-kõige suurem, väike-väiksem-kõige väiksem, putkuad, ämblikuvõrk, luuptops.

Sissejuhatus:

Alustuseks loeb õpetaja koos lastega luuletuse:

Anna käsi, armas sõber.

Aasta aegu on meil neli:

Kevad, suvi, sügis, talv,

Kõik nad väga armsad mul.

Peale luuletuse lugemist, kordab õpetaja koos lastega aastaaegu. Meil on praegu suvi. Mis aastaaeg on enne suve? Mis aastaaeg tuleb pärast suve? Seejärel annab õpetaja lastele ilmakaartide seast valida õige ilmapildi, ning laps kirjeldab milline ilm täna väljas on. Päike paistab / ei paista, tuul puhub / ei puhu, linnud laulavad / ei laula, lilled õitsevad / ei õitse. Lapsed, kas olete märganud, et suvel on muru sees palju signat-saginat. Kas te oskate nimetada kes seal elavad? Uurime üheskoos, kes seal siis sibavad.

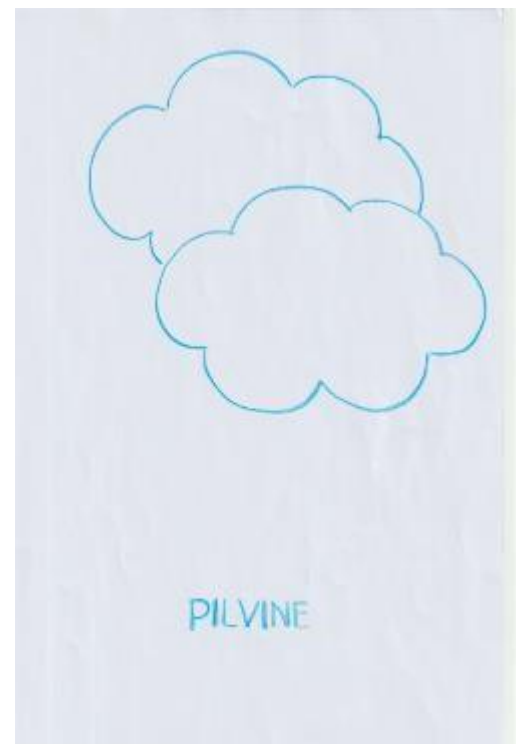
Tegevuse käik:

Iga laps saab omale luuptopsi ja läheb õuealale putukaid otsima. Enne otsimise algust seletab õpetaja, et peab olema väga ettevaatlik, et putukatele mitte liiga teha. Kui laps leiab mõne putuka, püüab selle ettevaatlikult kinni ja paneb luuptopsi. Läbi luubi saab laps seda putukat uurida. Kui kõik lapsed on oma topsidega tagasi tulnud, proovivad nad putukat kirjeldada nii, et putuka nime ei ütle. Näiteks, tal on kaheksa jalga ja ta koob võrku. Kes see on? Ta on punast värvi ja tal on mustad täpid seljal. Kes see on? Tegevus kestab seni, kuni kõik lapsed on saanud oma putukat kirjeldada.

Lõpetav osa:

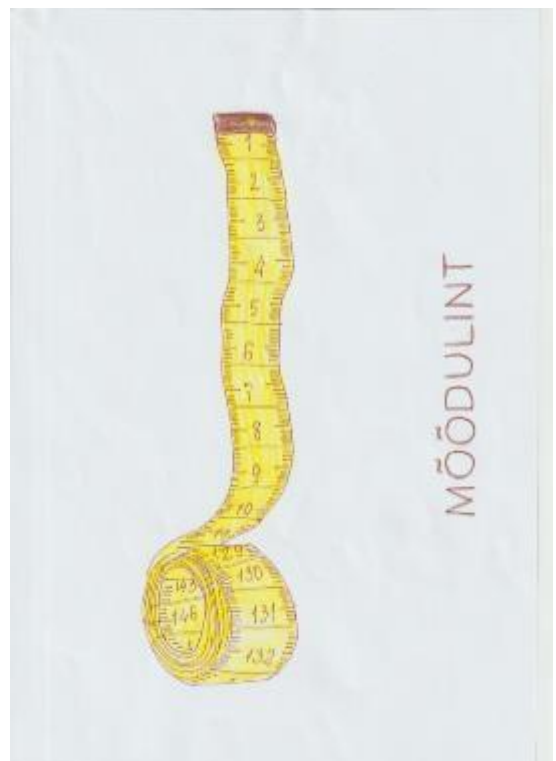
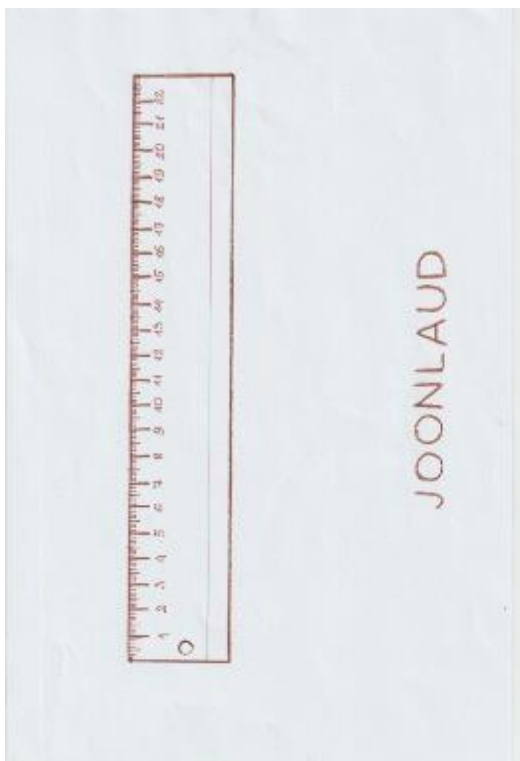
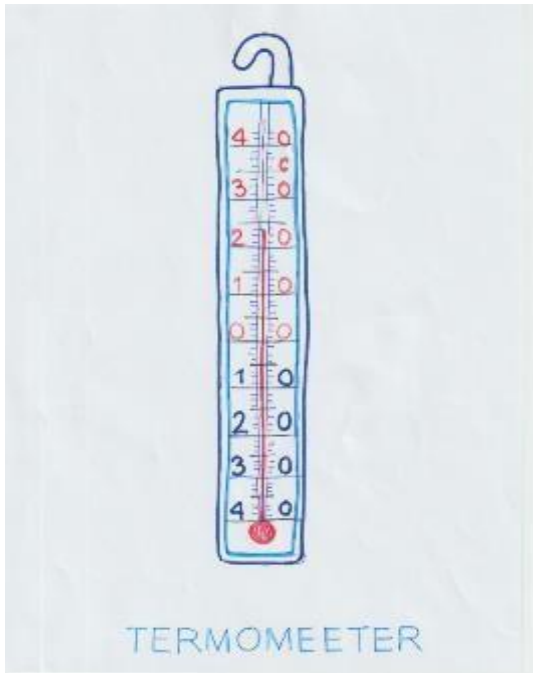
Lõpetavas osas joonistab laps pildi putukast, kelle ta kinni püüdis. Õpetaja kiidab last ning küsib laste arvamust tegevuse kohta ja kas nad sooviks midagi selles tegevuses muuta.

Ilmakaardid

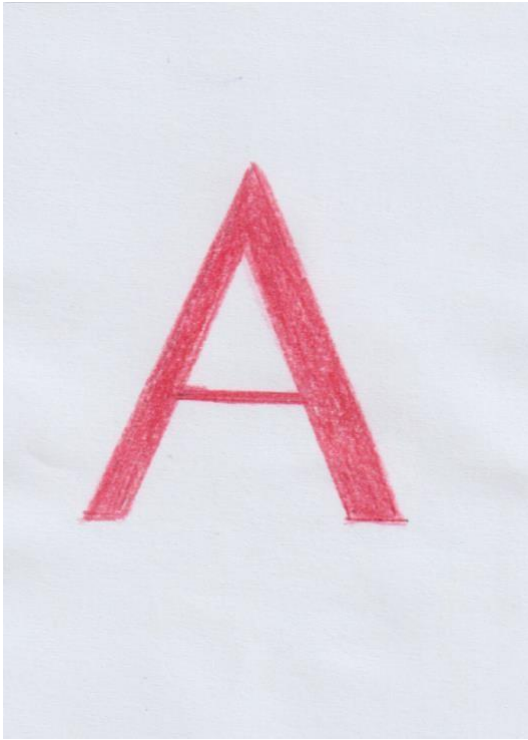

Abistavad pildid lapse sõnavara kinnistamiseks

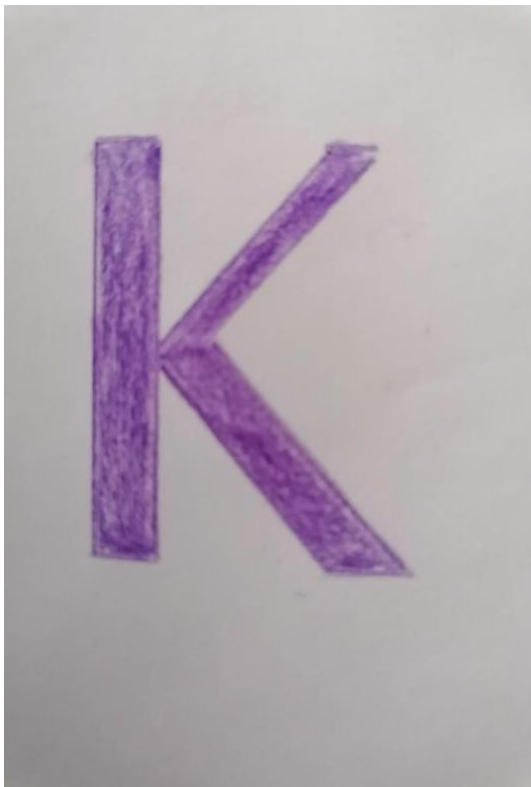
Abimaterjal

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

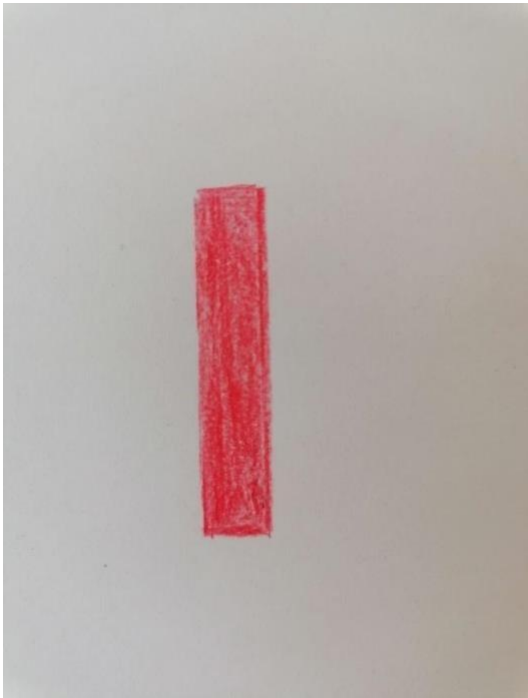
Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

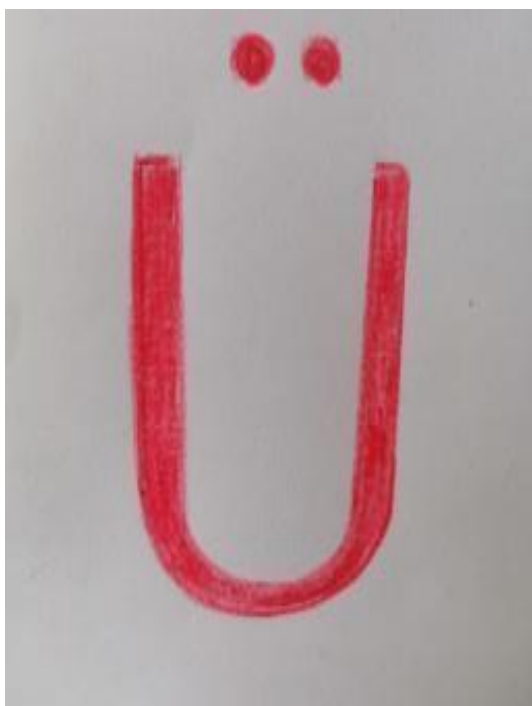
Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

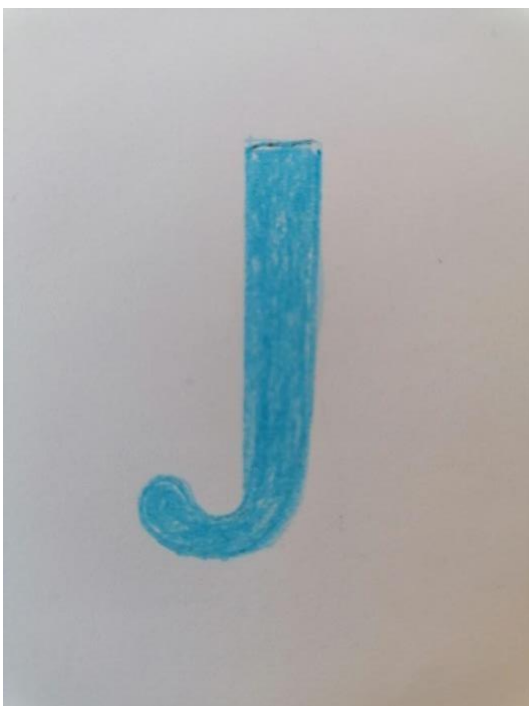
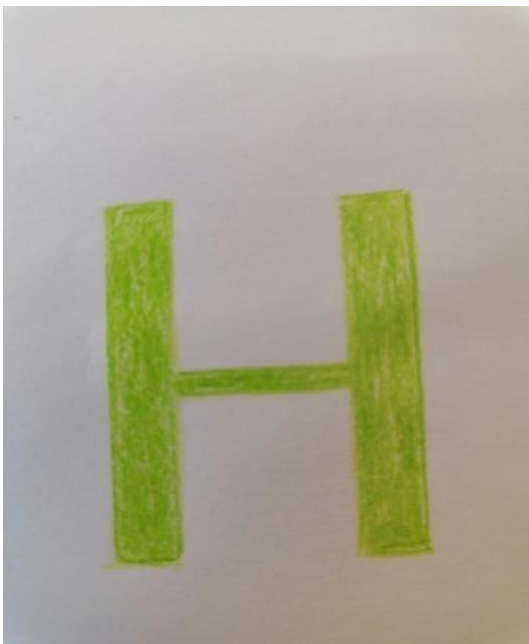
Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

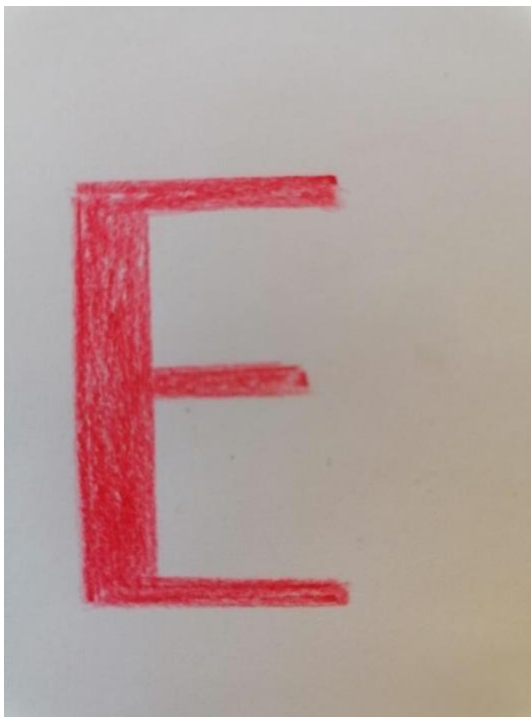

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

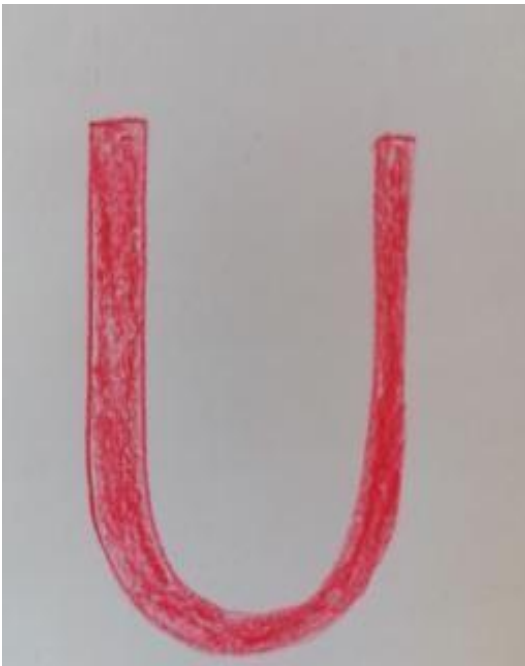
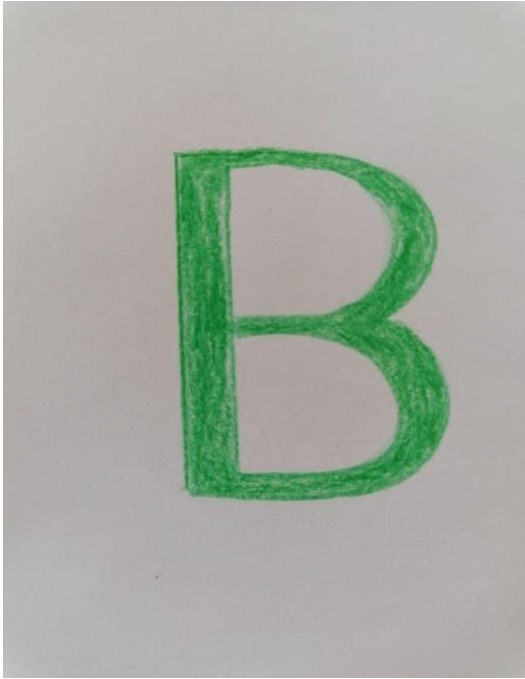

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

Õpetajate teadlikkus ja valmisolek kasutada eesti keele kui teise keele õpetamisel õuesõpet

KASUTATUD KIRJANDUS

Lunjova, T. & Maiberg, L. (2016). *Lauldes on õppimine tore*. Varrak.

Spitz, K. & Männik, M-L. (2016). *Märka loodust*. Höp.

Riigi Teataja. (2008). *Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava*. [Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava–Riigi Teataja](#) (viimati vaadatud 17.04.2023)